

Vibeke Jamtøy

Tilbake til utgangspunktet

-en diskursanalyse om kvinners forhold til sin postgravide kropp

Masteroppgave i tverrfaglige kulturstudier
Fordypning i likestilling og mangfold

Institutt for tverrfaglige kulturstudier
NTNU
Trondheim 2016

Resyme

Den postgravide kroppen har i den senere tid ofte vært i medias søkelys hvor man gjerne fokuserer på de som har klart å komme tilbake i form kun kort tid etter fødselen. Dette trigget min nysgjerrighet, og via en kvalitativ studie hvor jeg har intervjuet 6 kvinner om deres postgravide kropp, ønsket jeg å finne ut hvordan disse kvinnene betrakter kroppen sin etter et svangerskap. Jeg benyttet meg av diskursanalyse som analytisk verktøy med henblikk på å finne frem til de diskursive forståelsesrammene kvinnene tar i bruk når de omtaler egen kropp.

I oppgavens første analysekapittel går jeg inn på hvordan informantene snakker om vekt og hvordan det tas for gitt at man skal ta av seg de kiloene man la på seg under graviditeten. Der man som gravid hadde en pause fra presset om å ha idealkroppen, må nå den postgravide igjen disiplinere kroppen for å nå opp til disse idealene. I det andre analysekapittelet skriver jeg om et ideal informantene trekker frem – nemlig at en fin kropp er synonymt med en stram kropp – herunder går jeg inn på de delene av kroppen som har blitt slappere etter svangerskapet, og hvordan respondentene betrakter disse endringene. Kvinnene snakker også frem en annen konkurrerende diskurs – nemlig at det ikke er utseendet på kroppen som er dens viktigste aspekt, men dens funksjonalitet. Dette utgjør det tredje analysekapittelet, og i samme kontekst diskuterer jeg den diskursive kampen som foregår mellom kroppens estetikk og dens funksjonalitet. Deretter går jeg inn på hvilken innvirkning det å bli mor har hatt på hvordan enkelte av informantene snakker om sin postgravide kropp, før jeg ser på hvordan respondentene omtaler deres ”nye mammakropp” - hvilken betydning har de forandringene kroppen har gjennomgått hatt for deres syn på den? I oppgavens siste analysekapittel har jeg sett nærmere på fenomenet det refereres til innledningsvis, nemlig hvordan media fremstiller den postgravide kroppen, der man blant annet vier plassen til kjendiskvinner som har gått raskt tilbake til deres pregravide utgangspunkt. I den sammenheng går jeg inn på hvordan informantene responderer på slike medieoppslag via en artikkel jeg viste dem under intervjuet.

Forord

Da var jeg endelig i mål! Å skrive denne masteroppgaven har vært en lang, lærerik – og iblant en frustrerende prosess. Denne prosessen tok noe lengre tid enn jeg hadde sett for meg, men bedre sent enn aldri.

Først og fremst må jeg takke veilederne mine Merete Lie og Malin Noem Ravn for konstruktiv kritikk og nyttige tilbakemeldinger. Det har vært veldig fint å ha noen som hjalp meg å holde stø kurs. Tusen takk!

Ellers må jeg takke og bukke til familie og venner som har fungert som mine klagemurer gjennom hele perioden – og hjulpet meg med å prokrastinere. Må selvsagt takke min største peptalker og korrekturleser Pål for iherdig arbeid. Du holdt ut! Min lille elskling Stella må også takkes, rett og slett fordi du er den du er – helt perfekt!

Og sist, men ikke minst, en stor takk til alle mine informanter for alt de delte med meg. Hjertelig takk alle sammen!

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1: Innledning.....	1
Tematikkens relevans.....	1
Problemstilling.....	1
Annen forskning.....	2
Oppgavens oppbygging	3
Kapittel 2: Teori.....	5
Sosialkonstruktivismen	5
Hva er diskurser, og hvorfor diskursanalyse?	6
Ulike teoretiske perspektiver om kropp	7
Simone de Beauvoir – kroppen er en situasjon.....	8
Susan Bordo – kroppsideal i den vestlige kultur	10
Michel Foucault – den lydige kroppen	11
Kapittel 3: Metode	13
Den kvalitative metode	13
Informantene	14
Etiske vurderinger	15
Intervjuene	16
Forskerrollen	18
Analyseprosessen	20
Kapittel 4: Vekt.....	23
En av de heldige – naturlig tilbake	23
Klær til besvær.....	25
Fra postgravid til pregravid.....	27
<i>Drøfting</i>	30
Kapittel 5: En stram kropp.....	33
...er en fin kropp.....	33
Ute av syne, ute av sinn - skjult bak BHen	35
Ulike betraktninger om magen.....	37
<i>Drøfting</i>	39
Kapittel 6: Den funksjonelle kroppen	43
<i>Drøfting</i>	46
Diskusjon: Estetikk vs. Funksjonalitet.....	46
Kapittel 7: Rites de passage - overgangen til å bli mor og få en ‘morskropp’	49
Morsrollen.....	49
Morskroppen.....	50
<i>Drøfting</i>	52
Kapittel 8: Postgravide i medias søkelys.....	55
Medieoppslag.....	55
Informantenes respons	57
<i>Drøfting</i>	60
Tilbake til utgangspunktet	63
Avsluttende diskusjon.....	63

Referanser.....	67
Litteratur	67
Internett.....	69
Vedlegg.....	71
1: Intervjuguiden.....	71
2: Artikkel.....	72

Kapittel 1: Innledning

Bakteppet til mitt valg av tema til oppgaven – kvinners forhold til sin postgravide kropp – kom etter at min datter så verdens lys og jeg selv opplevde å ha en postgravid kropp. Denne ”nye” kroppen føltes uvant, og det tok tid å venne seg til alle endringene som hadde funnet sted, men det jeg etter hvert ble mer og mer oppmerksom på var det bildet media fremstilte av hvordan en postgravid kropp ideelt sett skulle se ut. Stadig vekk kunne jeg se oppslag om diverse kjendiser som hadde tatt av de ekstra ”mammakiloene”, og kommet i form relativt raskt etter fødselen. Dette vekket min nysgjerrighet, samtidig som det til tider kunne provosere meg - og ble sådan spiren til valget av tema til min master. Jeg bestemte meg for å finne ut av hva andre postgravide kvinner tenkte om sin egen kropp, og hvordan de betraktet de idealene media presenterer.

Tematikkens relevans

I den vestlige verden er kropp sentralt i selvbildet og i hva man formidler av seg selv til andre. Det legges stadig mer vekt på utseende og kropp, og dette har blitt viktige identitetsmarkører. Kroppen har i større grad blitt et refleksivt prosjekt hvor man via denne viser hvem man er og hva man står for.

Den postgravide kroppen er et tilbakevende tema i media - hvor fokus gjerne rettes mot kjendiser som har klart å tilbakeføre kroppen til den pregravide formen raskt etter fødselen. Da bloggeren Caroline Berg-Eriksen, også kjent som ”Fotballfrue”, la ut et bilde av sin postgravide kropp fire dager etter nedkomst, der hun eksponerte en tilsynelatende flat, veltrent mage, vakte dette stor oppmerksomhet. Mediestormen dette førte til er i seg selv et eksempel på hvor dagsaktuell den postgravide kroppen er, og hvilket engasjement dette skaper. Den postgravide kroppen er derfor noe jeg tror mange kvinner vil sette pris på at det blir skrevet om, basert på erfaringer fra de postgravide selv.

Problemstilling

Ved å anvende diskursanalyse som metode ønsker jeg å finne frem til de diskursene mine postgravide informanter benytter seg av når de snakker om egen kropp – hvilke forståelsesrammer de tar i bruk når de betrakter og omtaler sin egen kropp, og hvordan diskursene reflekterer deres syn på de kroppslige forandringer som har funnet sted. Jeg ønsker å sette fokus på kvinners tanker rundt egen kropp, og i hvilken grad holdninger som kommer til uttrykk gjennom media er med på å påvirke kvinnenens kroppsbilde. De problemstillingene jeg har

satt opp lyder derfor som følger: Hvilke diskurser tar mine informanter i bruk når de snakker om sin postgravide kropp? I hvilken grad er samfunnets forventninger slik de blant annet fremkommer i media med på å påvirke deres syn på egen kropp?

Annen forskning

Artikkelen *Problemet er at du er en kvinne. Om estetisk kirurgi og den postgravide kvinnekroppen* av Ida L. Samuelsen (2001) bygger på et feltarbeid gjort på forskjellige medisinske institusjoner i Paris, Frankrike, hvor Samuelsen har intervjuet 29 kvinner som hadde fått utført eller skulle få utført et plastisk-kirurgisk inngrep (Samuelsen 2001). Av disse hadde cirka halvparten fått utført eller skulle utføre mageløftoperasjon og/eller brystreduksjon/-løft (Samuelsen 2001). Disse operasjonene har kvinnene fått økonomisk støtte til av den franske staten, da det blir ansett som det offentliges ansvar å fikse de ”skadene” de har blitt påført etter gjennomført svangerskap (Samuelsen 2001). Informantene artikkelforfatteren har intervjuet snakker om en kropp som har forandret seg etter graviditet, en kropp som er ødelagt. Videre skriver Samuelsen (2001) at informantenes utsagn viser at graviditeten er et før, og et etter – en overgang – der man etter fødsel har fått en ”ny” kropp, man har ”blitt en ”annen”” (Samuelsen 2001: 5). Forfatteren mener at idealet er den pregravide kroppen – kvinnene ønsker med kirurgisk hjelp å gå fra en postgravid til en pregravid kropp. Idealet for den pregravide kroppen mener Samuelsen (2001) er den androgyne kroppen, men formulerer samtidig en spørsmålsstilling ”(...) om dette kan tolkes som et frigjørende prosjekt eller om det motsatt representerer en ”nøytralisering” om ikke en fornektning av kvinnekroppen” (Samuelsen 2001: 19).

I likhet med Samuelsen (2001) har også Bjelland og Isaksen (2002) gjort en studie angående kvinner og kosmetisk kirurgi. I artikkelen *Moderlige og/eller moderne bryster? Noen refleksjoner rundt kosmetisk-kirurgiske brystforstørrelser* (Bjelland og Isaksen 2002) stilles spørsmålene: “Hvor henter egentlig kvinner som legger seg på operasjonsbordet sine idealer fra? Er motivene og årsakene mer varierte og nyanserte enn tidligere antatt?” (Bjelland og Isaksen 2002:1). De to forfatterne leter etter motivene som ligger bakenfor en beslutning om å legge seg under kniven for å få større bryster. De lar blant annet et dybdeintervju av en 34 år gammel trebarnsmor ligge til grunn for en analyse av ulike motivasjoner som kan tenkes å ligge bak en slik avgjørelse, hvorpå det kommer frem flere forskjellige grunner, blant annet at det spiller inn på seksuallivet og hennes følelse av å være seksuelt attraktiv overfor mannen sin. Dette er noe som ”ligger implisitt i hennes fortelling” (Bjelland og Isaksen

2002: 5). Videre vil denne kvinnen ikke tilbake til sin pregravide tilstand som Ida L. Samuelsen (2001) fremholder i sin artikkel *Problemet er at du er en kvinne*, hvor hun mener at den postgravide vil tilbake til sin pregravide kropp hvorpå det androgyne kroppsidealet kommer inn. Informanten vil her heller tilbake til sin gravide kropp der hun hadde kvinnelige former. ”Det er interessant å merke seg at det er erfaringer fra kroppens egen biologiske foranderlighet som motiverer kvinner til å kjøpe kosmetisk-kirurgiske tjenester for å fryse det foranderlige fast”, skriver Bjelland og Isaksen (2002) i sitt avsluttende avsnitt. Helt til slutt stiller de spørsmålet: ”Har det moderne og det moderlige sklidd over i hverandre og/eller har det skilt lag?” (Bjelland og Isaksen 2002: 8). De kaster med dette ballen videre, og lar det bli opp til leseren å trekke sine egne konklusjoner.

Oppgavens oppbygging

Kapittel 2 tar for seg oppgavens teoretiske rammeverk, med beskrivelser av de teoriene som kommer til anvendelse i analysearbeidet.

I kapittel 3 – metodekapittelet – gjøres det rede for forskningsprosessen. Herunder ser jeg på de valg jeg har gjort av informanter, og hvordan intervjuene har blitt utført. Jeg har videre reflektert over min egen forskerrolle og de etiske hensyn jeg har måttet ta før, under og etter innsamling av datamateriale. Til slutt i kapittelet gjør jeg rede for gangen i analysearbeidet mitt.

Kapittel 4, 5, 6, 7 og 8 er analysekapitlene. I det første, med tittelen *Vekt*, ser jeg på hvordan informantene snakker om størrelsen på kroppen sin, underkapitlene har jeg kalt *En av de heldige – naturlig tilbake*, *Klær til besvær* og *Fra postgravid til pregravid*. I det andre analysekapittelet, *En stram kropp*, går jeg inn på hvordan respondentene prater om sin egen kropp, gjennom idealet om at kroppen, som tittelen hentyder, skal være stram. Dette kapittelet har jeg delt inn i *...er en fin kropp*, *Ute av syne, ute av sinn – skjult bak BHen* og *Ulike betraktninger om magen*. Deretter går jeg i kapittel 6, *Den funksjonelle kroppen*, inn på en konkurrerende diskurs som informantene har snakket frem, nemlig kroppens funksjonalitet. I underkapittelet *Estetikk vs funksjonalitet* drøfter jeg den diskursive kampen som utspiller seg mellom det funksjonelle ved kroppen, og dens utseende. Jeg fortsetter så i kapittel 7, *Rites de passage - overgangen til å bli mor og få en 'morskropp'*, med å se på hvordan deres nye status som mor har påvirket deres syn på egen kropp, og videre på hvordan respondentene betrakter deres mors kropp. Underkapitlene har fått titlene *Morsrollen* og *Morskroppen*. I kapittel 8, *Postgravide i medias søkelys*, ser jeg på hvordan informantene forholder seg til de diskursene de tilbys gjennom en artikkel i en nettavis som omhandler en postgravid kjendis. Her finner man underkapitlene

Medieoppslag og *Informantenes respons*. Etter hvert hovedkapittel drøfter jeg funnene mine.

I oppgavens avsluttende del, *Tilbake til utgangspunktet*, samler jeg trådene. Her oppsummerer og diskuterer jeg de funnene jeg har gjort i de foregående analysekapitlene.

Kapittel 2: Teori

I dette kapittelet gjør jeg rede for den teoretiske rammen som ligger til grunn for analysekapittelet mitt. Jeg begynner med å se på sosialkonstruktivismen som er mitt teoretiske utgangspunkt. Deretter går jeg inn på diskursanalyse som er analysemetoden jeg har brukt på mitt empiriske materiale. Herunder begrunner jeg hvorfor valget havnet på akkurat diskursanalyse. Jeg har så valgt å redegjøre for ulike teorier om kropp der man har klart å overkomme det dualistiske synet på kroppen – der kroppen og selvet er forent. Deretter ser jeg på Beauvoir og hennes forståelse om kjønn og kropp. Jeg fortsetter så med Susan Bordo og hennes analyse av vår tids kroppsideal - og avslutter med å skrive om Foucault sin teori om kroppen som maktarena.

Sosialkonstruktivismen

Mitt vitenskapsteoretiske ståsted er sosialkonstruktivismen. Dette innebærer at man er kritisk innstilt til kunnskap som betraktes som selvfølgelig (Jørgensen og Philips 1999). Det er via våre kategorier at virkeligheten er tilgjengelig og ”vår kunnskap och våra världsbilder är inte spegelbilder av virkeligheten ”därute” utan en produkt av våra sätt att kategorisera världen” (Jørgensen og Philips 1999:11). Det eksisterer ingen objektiv sannhet om verden. Videre er dette teoretiske perspektivet antiessentialistisk – den sosiale verden er sosialt konstruert som betyr at dens karakter ikke er bestemt på forhånd eller er avgjort av ytre omstendigheter (Jørgensen og Philips 1999:11). Man forhandler frem ens subjektivitet og ens selv via sosiale relasjoner, og man er derfor ingen uforanderlig og stabil størrelse. Mennesket innehar derfor ingen fastlagt indre essens – subjektet er ikke et fiks ferdig produkt, men er i en kontinuerlig omskappingsprosess. Selvet eksisterer på bakgrunn av dens relasjoner til verden omkring (Søndergaard 1996). Det er innen de sosiale prosessene at vårt syn på verden skapes og fastholdes (Jørgensen og Philips 1999). I den sosiale interaksjonen frembringes kunnskap, og det er her man forhandler frem hva som er sant og ikke (Ibid 1999).

Ifølge det sosialkonstruktivistiske synet er både forståelser og kategorier sosiale produkter, og den oppfattelsen man har av verden er verken en kopi eller en gjentakelse, men snarere en kontingent eller tilfeldig representasjon av virkeligheten (Søndergaard 1996: 36). Måtene man kategoriserer og forstår på i hverdagen opprettholdes og skapes i den sosiale interaksjonen mellom mennesker (Jørgensen og Philips 1999). Menneskets virkelighetsforståelse formes derfor stadig av situasjoner og opplevelser. Forskerne ønsker innenfor dette vitenskapelige synet å finne frem til de sosiale konstruksjonene som legitimerer enkelte fenomener fremfor andre.

Hva er diskurser, og hvorfor diskursanalyse?

En diskurs er, ifølge Jørgensen og Philips (1999: 7), ”ett bestemt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen)”. Diskurser er slik sett språklige tatt-for-gittheter som man innenfor en bestemt kultur forstår verden, eller deler av denne, via. Disse diskursene er forhandlet frem, og det foregår - i tråd med det sosialkonstruktivistiske tankesettet - en stadig kamp mellom diskursene om hva som skal sees på som det sanne eller usanne. Det man tar for gitt kan derfor endres over tid, og det man tar som en selvfølgelighet kunne vært noe helt annet.

Via en diskursanalyse ønsker man å hente frem de kulturelle selvfølgeligheter som ligger til grunn for de utsagn man kommer med. Man kan derfor ikke si at den realiteten som informanten betegner er sanne eller usanne representasjoner av virkeligheten (Thagaard 2003). Den strukturalistiske og post-strukturalistiske språkfilosofien er fundamentet i en diskursanalytisk tilnærming.

Med hjelp av språket skapar vi representationer av virkligheten som aldrig bara är speglingar av en redan existerenda verklighet – representationerna bidrar till att skapa den. Det betyder inte att virkligheten inte finnes, betydelser och representationer är nog så verkliga. Den fysiska världen finnes också, men den får bara betydelse genom diskurs (Jørgensen & Philips 1999: 15).

Man kan si at det konstrueres en virkelighetsforståelse i en intervjusituasjon hvor man på sett og vis forhandler frem en fortelling ved hjelp av diskurser – som fungerer som et rammeverk for vår forståelse.

Knights et al. mener at:

Self-identity can...be realized only as a constant struggle against the experience of tension, fragmentation and discord. Subject positions are made available in a number of competing discourses. . . Identity is thus of necessity always a project rather than an achievement (1994: 185)

Slik Knights et al. (1994) skriver her er ikke ens identitet noe man oppnår, men det er heller et pågående prosjekt som formes via ulike konkurrerende diskurser.

Ifølge Judith Butler er måten vi betrakter og forstår kroppen vår på alltid et resultat av bestemte diskursive praksiser (Mortensen et al. 2008). Hun mener videre at vår forståelse omkring egen kropp er formet av disse diskursive praksisene – ”altså hvordan kroppen framstår for oss” (Mortensen et al. 2008: 75). Kroppen forstås aldri som ren materie, fordi den er alltid formet av forskjellige diskursive praksiser som er med på å gjøre den forståelig for oss (Mortensen et al. 2008).

Jeg har valgt diskursanalyse som analytisk verktøy til mitt materiale, fordi jeg ønsker å finne frem til de forståelsesrammene informantene mine tar i bruk når de omtaler sin postgravide kropp, og som de betrakter sin egen kropp gjennom – både det som tas for gitt når de snakker om sin postgravide kropp, og det som forblir usagt.

Ulike teoretiske perspektiver om kropp

Kristendommen har alltid operert med et skille mellom kropp og sjel. Dette dualistiske tanke settet ble videreført av Renè Descartes som mente at mennesket består av *res extensa* (det som har utstrekning) og *res cogitans* (det som tenker), hvor *res extensa* er alt omkring oss som vi sanser inkludert andre mennesker, og siden mennesket kan tenke innehar de også *res cogitans* (Hellesnes 1999). Descartes mente med dette at mennesket er laget av kropp og sjel (sinn), hvor ens legeme helt og fullt er kausalbestemt av fysikkens lover, og sjelen kontrolleres av fornuften og er således fri (Hellesnes 1999). Denne inndelingen har siden utviklet seg til å bli en del av det blant annet Pålsson (1996) refererer til som dualismens fengsel, hvor det nærmest er en selvfølge å tenke i et sett dualismer som sees i sammenheng med hverandre. Slik som materie/ånd, kropp/bevissthet, natur/kultur, selv(jeg)/ person(meg) og følelser/tanke.

I natur/kultur dualiteten oppfattes gjerne kvinner som mer kropp og natur enn menn. Antropologen Emily Martin gjorde på 80-tallet i USA en kulturanalyse om kvinners reproduksjon. Martin (1989: 17) mener at:

(...) women are (seen to be) intrinsically closely involved with family where so many "natural", "bodily" (and therefore lower) functions occurs, whereas men are (seen to be) intrinsically involved with the world of work where..."cultural", "mental", and therefore higher functions occur (Siteret i Brewis & Sinclair 2000: 193)

Kvinnene er som Martin (1989) her skildrer mer involvert i familien, som assosieres med det kroppslige og naturlige, i motsetning til mennene som er sterkere tilknyttet arbeidslivet som forbindes med det kulturelle og det mentale – som blir ansett som høyere funksjoner. Man kan sette opp disse motsetningene eller dikotomiene som vist i tabellen under:

Kvinne	Mann
Privat	Offentlig
Kropp	Rasjonalitet
Natur	Kultur

Den franske filosofen Maurice Merleau-Ponty (1962) mente at alle er i verden som erfarende kropper. Kropp er for ham ikke noe man har, men heller noe man *er*. Man opplever tilværelsen gjennom kroppen via sansene. Merleau-Ponty sier at erfaring er noe som setter seg i kroppen, og at kroppen er en aktiv faktor i våre erfaringer. Han mener også at refleksjon er noe som forutsetter kroppslig sansning og erfaring. Antropologen Thomas J. Csordas (1994) lanserte begrepet kroppsliggjøring med støtte i arbeidene til Merleau-Ponty. Med begrepet forener han kropp og ånd, og overkommer slik det vestlige dualistiske tankesettet. Han mener i likhet med Merleau-Ponty at man verken kan oppleve seg selv eller resten av verden uten en kropp. Slik har kroppen en selvreflekterende evne hvor den ytrer seg om sine erfaringer gjennom sitt kroppsspråk.

Den britiske sosiologen Mike Featherstone mener at: ”Whitin consumer culture, the inner and outer body become conjoined: the prime purpose of the maintenance of the inner body becomes the enhancement of the appearance of the outer body” (1991:171). Ifølge Featherstone er vedlikeholdet av den indre kroppen blitt sammenkoblet til hvordan ens ytre fremstår. Det har oppstått en kroppsliggjøring av selvet i videre forstand, hvor det er nærmest gjennom kroppen at selvet lever og konstitueres. Dette peker på en kroppsliggjøring av selvet i det moderne vestlige samfunnet som rører ved både selvrepresentasjon (det man tenker om seg selv) og selvpresentasjon (hvordan man presenterer seg overfor omverden). Det er i større grad via kroppen at selvet kommer til syne, og det å være vellykket handler i økende grad om hvor på skalaen man ligger når det kommer til å ha en idealkropp. Kroppen man har reflekterer slik hvem man er.

Ifølge statsviteren og sosialpsykologen Walter Truett Anderson (2000) er kroppen og selvet en sammenvokst størrelse som ikke kan skilles. ”Når kroppen vår forandrer seg, når vi vokser og eldes, forandres også våre mentale forestillinger om hvem og hva vi er (Anderson 2000:113).” Kroppens fysiske forandringsmuligheter representerer selvets bevegelighet, og kroppen blir en del av vår opplevelse og presentasjon av selvet. Dette vil ifølge Anderson (2000:113) si : ”[...] at selvet slik vi opplever det og slik vi presenterer det for verden, er grunnleggende fysisk.”

Simone de Beauvoir – kroppen er en situasjon

Ser man på kjønnsforståelsen via det sosialkonstruktivistiske perspektivet skapes og opprettholdes dette i de sosiale prosessene. Den franske filosofen Simone de Beauvoir delte dette anti-essensialistiske synet. Hun fremhevet at ”En er ikke født som kvinne, en blir det” (Holter et al. 1996: 163). Man er slik formet av omgivelsene, og ens essens er ikke fastlagt som kvinne ved fødsel.

Beauvoir mente videre at patriarkatet har tvunget en immanens over kvinnen hvor hun er et statisk objekt som gjennom reproduksjonen er påtvunget en stadig repetisjon av livet. Mannen har selv satt seg som det overskridende subjekt og har derav brukt ” [...] sin makt til å skape myter, institusjoner, lover og normer for å sikre sine egne eksistensielle prosjekter” (Holter et al. 1996: 164). Mytene som menn har skapt om kvinnen virker som skjulte felles strukturer som tvinger seg inn i deres bevissthet via ekteskapet, sosialisering, moderskapet og så videre (Holter et al. 1996). Kvinnen blir objektet – Den Andre – mens mannen er subjektet.

Beauvoir mener også at kvinnen gjør seg selv til et objekt;

(...) hun lærer at for å behage må hun anstrenge seg for å behage, hun må gjøre seg til objekt; hun må altså gi avkall på sin selvstendighet (2000: 290) (...) For det er ikke ved å øke sin menneskelige verdi at hun får prestisje i mennenes øyne, det er ved å tilpasse seg deres drømmer (2000: 341)”

Kvinnen inntar en passiv rolle – hun ser seg selv som Den Andre, og betrakter sin egen kropp som et objekt, slik også mannen ser den (Lintoft 2009).

Kvinneundertrykkingen kunne ifølge Beauvoir bøtes på ved at kvinnen i likhet med mannen søkte ut over sin egen biologiske bestemmelse hvor hun gikk ut av sin immanens og ut mot transcendens (Holter et al. 1996). For å bli et fritt og selvstyrende menneske måtte kvinnen, ifølge Beauvoir, være økonomisk uavhengig, men dette var ikke nok for å frigjøre kvinnen helt. Den fullstendig frigjorte kvinne måtte gjenskape kontroll over sin egen seksualitet for å være likeverdig mannen. Dessuten måtte de mytene som patriarkatet stod for avsløres, noe hun selv bidro med ved å gjøre synlig variasjonen i kvinners liv (Holter et al. 1996).

Toril Moi (1998) skriver at for Beauvoir - i likhet med Merleau-Ponty - er kroppen en situasjon. Man erfarer verden via kroppen, den er ens perspektiv, og ens subjekt er derfor alltid kroppsliggjort (Moi 1998). Den måten man oppfatter ens kropp på formes via en stadig interaksjon med de ulike situasjonene den befinner seg i (Moi 1998: 102). Kvinnen er derfor ikke definert gjennom sin biologiske determinisme, men det er hvordan hun velger å leve ”(...) sin kroppsliggjorte situasjon i verden på (...)” (Moi 1998: 107), som definerer henne.

Man er som Simone de Beauvoir sier ikke født som kvinne – kategorien kvinne forhandles frem i de sosiale prosessene/gjennom sosial interaksjon. Her kjempes det om hva som skal oppfattes som riktig eller galt. Enkelte handlinger blir derav innen bestemte sosiale verdensbilder sett på som helt selvfølgelige, mens andre igjen blir helt unaturlige (Jørgensen og Philips 1999: 11). Men man kunne ha oppfattet kategorien kvinne som helt annerledes, og den kan også endres over

tid (Jørgensen og Philips 1999: 11).

Susan Bordo – kroppsideal i den vestlige kultur

Susan Bordo skriver i kapittelet *Reading the Slender Body* i boken *Unbearable weight. Feminism, Western culture and the body* (1993) om kvinners forhold til egen kropp, og hvordan deres kropper på mange måter blir kontrollert av kulturen hvorpå de blir pålagt en selvdisiplinering for å oppnå idealkroppen. Hun mener at kroppen i stadig økende grad har blitt en markør for sjelens status, ens personlige indre kontroll – eller kaos (Bordo 1993). Kroppen symboliserer slik ens indre emosjonelle, moralske og spirituelle tilstand (Bordo 1993: 193). Bordo (1993) mener at idealet i den vestlige kulturen er en stram kropp som utviser selvkontroll, og som har kvittet seg med det overflødig fettet der kroppen ikke har noen løse eller hengende deler. Videre mener Bordo (1993) at idealet veksler mellom et tynt ”minimalistisk” utseende, og en trent muskuløs kropp hvor disse idealene har et felles mål – nemlig å eliminere alt som henger og dingler. Det holder dog ikke å være slank – hvis man ikke er stram. Det slanke idealet har derfor blitt bare tynnere og tynnere, da det er umulig å ha en stram kropp om man ikke bygger muskler (Bordo 1993).

Ifølge Bordo (1993) har en stram muskuløs kropp gått fra å tidligere representere arbeiderklasse og lavstatus - siden kropp i en vestlige verden tilhører natur i natur/kultur dualiteten, og jo mer kropp man har, jo mer usivilisert og ukultivert blir man oppfattet som - til å symbolisere, så lenge man ikke overdriver, at man har den rette innstilling. Man utviser selvkontroll og viljestyrke – man bryr seg om seg selv, og hvordan man fremstår for andre. Via en vel trent kropp viser man omverden at man er herre over egen kropp – at man selv kan forme sitt liv. Den muskuløse kroppen er, ifølge Bordo (1993), seksuelt ladet, men på en kontrollert måte. ”Muscles express sexuality, but controlled, managed sexuality that is not about to erupt in unwanted and embarrassing display” (Bordo 1993: 195).

En utrent, slapp og overvektig kropp blir, ifølge Bordo (1993), assosiert med umoralskhet – man er lat, umotivert, mangler selvdisiplin, og er ikke villig til å tilpasse seg samfunnets normer. Man mangler i så måte evnen til å bevege seg sosialt. I motsetning til den stramme muskuløse kroppen som representerer en sosial mobilitet, hvor man kan klatre den sosiale rangstigen, og komme opp og frem i livet – man er laget av det ”rette” materialet.

Ifølge Susan Bordo (1993) er det å utvise selvkontroll via kroppen en viktig markør i den vestlige kultur. En slank, stram kropp viser samfunnet rundt at man ikke gir etter for konsumkulturens mange fristelser. Man er viljesterk og kan å beherske seg – ens selv er under kontroll.

Jeg har valgt å bruke Bordo (1993) sin teori om kulturens kontroll over kroppen da dette er høyst relevant for min tematikk omkring kropp, selvbilde og medias rolle, og mitt sosialkonstruktivistiske syn på dette – der diskursene om idealkroppen forhandles frem i de sosiale prosessene.

Michel Foucault – den lydige kroppen

Den franske filosofen Michel Foucault (1999) mente at man isteden for å forstå begrepet makt som en hersker som viser makt ved å utøve vold og overgrep overfor sine undersåtter, der makt er den herskende som tvinger sin vilje på den svake, ser han heller på makt som noe som gjennomsyrrer alle samfunnslag og samfunnsnivåer. Disse maktstrategiene oppstår ifølge Foucault i relasjoner der subjektene har like interesser. Denne formen for makt kan derfor ikke sees på noe som er utelukkende undertrykkende, men heller som en kraft som er med på å ta vare på enkelte humane sider i samfunnet (Schaaning 2000). Disiplineringen har ifølge Foucault (1999) gått fra den synlige der man bruker vold og tvang, til en disiplinering gjennom blant annet oppdragelse, skole, ernæring og gymnastikk, og videre mot en indre disiplinering av kroppen.

Foucault (1995:152) mener at “Kroppens disiplineringsformer og reguleringene av befolkningen utgjør de to polene som organiseringen av makten over livet har utviklet seg omkring”. Han mente følgelig at kjønnet var forbindelsen mellom disse to polene. På den ene siden fant man formene for disiplineringen av kroppen, menneskekroppens anatomiske politikk, som var individualiserende og rettet mot ytelsen av kroppen. På den andre siden fant man befolkningsreguleringen, betegnet som befolkningens bio-politikk, som var spesifiserende og henviste seg mot livets prosesser (Foucault 1995). Kjønnet hadde en fot i begge leire, og dette åpnet opp for:

(...) bittesmå overvåkningsformer, ustanselige kontroller, ekstremt omhyggelige rominnretninger, endeløse medisinske og psykologiske undersøkelser, en hel mikromakt over kroppen. Men den gir også anledning til kraftige forholdsregler, statistiske beregninger, inngrep som retter seg mot hele samfunnslegemet eller gruppeansamlinger (Foucault 1995:159)

Via kjønnet fikk man, ifølge Foucault (1995), adgang til artens og kroppens liv. Kroppen fremkommer for Foucault (1999) som selve stedet hvor den sosiale kontrollen praktiseres – en arena for samfunnets makt og kontroll. Denne makten gjør medlemmene av samfunnet om til lydige kropper (Foucault 1999). Ifølge Michel Foucault er kroppen en sosial konstruksjon som gis mening og

konstitueres via diskurser (Shilling 2012). Det er via disse diskursene at kroppen blir indirekte kontrollert av samfunnet. Man lærer hvordan den "naturlige" kroppen bør være, og samfunnsmedlemmene disiplinerer seg selv uten en ytre tvang.

Kapittel 3: Metode

I dette kapitlet skal jeg gå nærmere inn på de ulike delene av forskningsprosessen min. Her skal jeg gjøre rede for de valgene jeg har besluttet å ta, og hvorfor de har blitt tatt. Jeg starter med å skrive litt om grunnlaget for min oppgave - nemlig den kvalitative metode og hva som kjennetegner denne metodebruken. Deretter fortsetter jeg med å se på mitt valg av informanter. Jeg begrunner her hvorfor jeg har valgt nettopp disse respondentene og eventuell problematikk knyttet til dette. Etikk er en meget viktig side ved en kvalitativ forskningsstrategi der man tar i bruk dybdeintervju. Hvilke etiske hensyn har jeg tatt før, under og etter intervjuene? Som nevnt valgte jeg å bruke dybdeintervju til min forskning. Hvorfor nettopp dybdeintervju? Jeg redegjør herunder for de ulike aspektene ved intervjusituasjonene, og for hvordan jeg tok i bruk intervjuguiden min. Deretter går jeg inn på min rolle som forsker, og hva jeg har bidratt med i intervjusettingen. Til slutt tar jeg for meg gangen i analysearbeidet mitt.

Den kvalitative metode

Den kvalitative forskeren er interessert i å forstå de fenomener de studerer og skape en nærhet til sine respondenter (Tjora 2012). Den kvalitative forskningen har en induktiv fremgangsmåte, det vil si at den er utforskende og drives fremover av empirien - i motsetning til den deduktive som drives av teori og hypotese (Tjora 2012). Den kvalitative metoden kan også være drevet av teori, men da gjerne i samspill med empirien (Tjora 2012).

De fortolkende teoretiske retningene – som blant annet er representert av hermeneutikken og fenomenologi - danner et viktig grunnlag for den kvalitative metode (Thagaard 2003). Felles for disse retningene er at de vender ryggen til positivismen, og dens syn på virkeligheten som noe som er gitt. De fremholder at det finnes ingen metoder som kan lete frem denne absolutte virkeligheten. Videre mener man at man aldri kan forholde seg distansert og objektiv til sitt studieobjekt. Forskerens beskrivelse av virkeligheten vil alltid bli gjort med de kulturelle brillene på, og bildet vil aldri bli eksakt da den alltid vil bære preg av intervjueren som har gjenfortalt historien.

Innenfor den kvalitative forskningen som er tuftet på et konstruktivistisk syn er det spesielt dybdeintervjuet som brukes som kilde til kunnskap. Man søker via dette å få et grundigere innblikk i et fåtall informanters erfaringer og få deres perspektiv og meninger om et tema.

Et konstruktivistisk inspirert intervju handler om å tilkjenne at man som

forsker oppretter en relasjon med informanten og at man sammen skaper det datamaterialet man sitter igjen med. Forskeren kan aldri stille seg objektiv til sin respondent, og ens egne erfaringer og tolkninger kan farge forskningsresultatet. Man vil i en intervjusituasjon stadig forhandle frem de diskurser som blir anvendt, og intervjueren er en naturlig del av denne forhandlingen og bidrar med sine diskurser.

Informantene

Jeg har til min masteroppgave valgt å konsentrere meg om førstegangsmødre med et barn på 1-2 år, og andregangsmødre hvor yngste barn er 1-2 år. Dette fordi det er cirka ett år etter fødsel at man kan se de varige forandringene som har skjedd med kroppen. Videre ønsket jeg å legge vekt på informanter som var førstegangsmødre da de har gått mer direkte fra sin pregravide kropp til den postgravid. Jeg ønsket med dette å få innblikk i disse mødrenes syn på deres “nye” kropp.

Jeg hadde i utgangspunktet tenkt å bare intervju førstegangsmødre, men da det begynte å vise seg å bli vanskelig å få tak i nok informanter bestemte jeg i samråd med veilederne å intervju en andregangsmor for å se hvordan dette fungerte. Dette viste seg å være fruktbart da jeg fikk respondentens historie omkring to postgravide perioder, noe som selvsagt førte til en fyldigere fortelling, samtidig som at informantens historier ikke avvek mye fra førstegangsmødrenes. Jeg utvidet dermed målgruppen til å også gjelde andregangsmødre. Jeg endte derfor opp med å intervju 2 andregangsmødre og 4 førstegangsmødre. Aldersspennet på respondentene er på 19 til 31 år, og alle har fått fiktive navn. Disse lyder som følger:

Ida – 1 barn

Miriam – 1 barn

Trine – 1 barn

Mia – 1 barn

Ingvild – 2 barn

Hanne – 2 barn

Tre av informantene rekrutterte jeg via Facebook.com, to fikk jeg tak i gjennom bekjente, mens den siste var en person jeg kjente.

I forhold til hvordan informantene snakket om egen kropp var det en av informantene som skilte seg litt ut da hun har en kronisk sykdom i tillegg, og som derfor har et litt annet forhold til egen kropp. Dette førte til at hun la litt mer vekt på enkelte aspekter ved kroppen enn hva de andre informantene gjorde. Under intervjuet med denne respondenten merket jeg at jeg uttrykte litt skuffelse

i tonefallet da informanten til å begynne med ikke var så bekymret over sine kroppslige endringer som en konsekvens av graviditeten, men heller som en konsekvens av sykdommen. Dette ble tydelig at respondenten hadde fanget opp da hun senere uttrykte at hun kanskje ikke var det beste intervjuobjektet. Dette tror jeg kanskje kan ha ført til at hun følte at hun ikke ”passet” inn i settingen og at hun muligens kan ha holdt litt tilbake. Informasjonen som hun bidro med var uansett meget nyttig, og hun snakket om mye av det samme som de andre vektla.

Jeg tok ingen spesielle forbehold i henhold til utdanningsnivå da jeg valgte meg respondenter. Høyeste utdanningsnivå blant informantene er derfor en mastergrad, mens laveste er en nesten fullført videregående utdanning. Jeg så ikke noen store forskjeller på nivået av refleksjon og verbalitet fra personen med en mastergrad og de andre respondentene, og jeg mener derfor at dette ikke har hatt de store implikasjoner for min oppgave.

Etiske vurderinger

Anonymisering av respondentene er en viktig etisk side ved å skrive en masteroppgave. Alle mine informanter har som sagt fått fiktive navn, og jeg nevner ikke alder, yrke eller utdanningsnivå da de er såpass få at de fort kan bli gjenkjent. Tove Thagaard (2003) mener at respondentene ideelt sett heller ikke skal kunne gjenkjenne seg selv. Dette er noe som blir svært vanskelig å få til da de bare er 6 stykker, men det viktigste er likevel at ingen andre kjenner de igjen.

Alle informantene ble på forhånd informert om hva tematikken og problemstillingen for intervjuet var, og jeg presiserte deres anonymitet og at de når som helst i prosessen kunne trekke seg. Videre ga jeg informasjon om bruk av båndopptaker under intervjuene, hvor jeg opplyste om at disse ville bli slettet når masteroppgaven var ferdigstilt, og at det kun var jeg som skulle lytte til de. Enkelte av respondentene var litt skeptiske til bruken av båndopptaker til å begynne med, og syntes dette var litt ubehagelig. De nevnte blant annet at de ikke likte lyden av sin egen stemme. Jeg forsikret dem da om at det var kun jeg som skulle høre på de, og at jeg ville være mest opptatt av hvordan min egen stemme lød. Dette førte til at skepsisen ble redusert da man tok det hele med humor, og informantene senket skuldrene litt. Jeg merket meg også at når intervjuet først var i gang så fikk de en mer avslappet holdning til båndopptakeren, og de ensset den ikke i like stor grad.

I en slik kvalitativ studie hvor man går inn på private emner kan det fort føre til at respondentene føler seg blottstilt. Thagaard (2003) mener at man skal unngå å presse for mye på slik at informanten føler hun sier mer enn hun har lyst til og

blir sittende igjen med en følelse av å ha utlevert seg i for stor grad. Noen av informantene hadde ingen problemer med å gi (uoppfordret) mye sensitiv informasjon om seg selv, mens andre var litt mer tilbakeholdne. Her var jeg på å ikke presse på med for mange oppfølgingsspørsmål for slik å unngå at de følte seg ”brukt”. Jeg både begynte og avsluttet hvert intervju med å tydeliggjøre for informantene at alt de hadde å fortelle var relevant for meg. Dette gjorde jeg for å forsikre respondentene om at jeg ikke ville oppfatte noe av det de hadde på hjertet som uinteressant (eller dumt), og at de kunne være trygge på at alt de hadde bidratt med hadde vært av interesse.

Intervjuene

Metoden jeg valgte å bruke til min masteroppgave er dybdeintervju. Thagaard (2003) beskriver tre ulike utforminger av et kvalitativt intervju, hvorav jeg har valgt den mest vanlige -nemlig et delvis strukturert intervju hvor emnene er bestemt på forhånd, men hvor det inngår en fleksibilitet der rekkefølgen fastlegges underveis i intervjuet i henhold til informantens fortelling (Thagaard 2003).

Jeg valgte dybdeintervju som metode fordi jeg ønsket å få et innsyn i informantenes tanker rundt sin egen kropp, og jeg ville gjøre dette individuelt fremfor i en fokusgruppe da jeg ønsket at de skulle åpne seg opp og føle at de kunne snakke fritt om sin kropp. I en gruppesituasjon er det gjerne noen som blir dominante i samtalen og har lett for å åpne seg, mens andre blir sittende i bakgrunnen og tør ikke ta ordet eller føler at samtaleemnet er for privat. Jeg er mer ute etter informantenes historie om sin egen kropp, og ikke en gruppediskusjon rundt temaet den postgravide kroppen. Jeg mener videre at et kvalitativt dybdeintervju egner seg bedre til min problemstilling enn en kvantitativ metode hvor man har mange informanter som svarer via et spørreskjema. Dette ville nok ikke ha vært særlig fruktbart da jeg er interessert i å gå i dybden, og se på informantenes erfaringer og forhold til egen kropp. Et kvantitativt spørreskjema ville ikke kunne gi meg det samme innblikket i respondentenes erfaringsverden slik man får muligheten til via et dyptgående kvalitativt intervju.

Tre av intervjuene ble gjennomført på cafe, mens to ble gjort hjemme hos informantene. Den siste var et telefonintervju da respondenten er bosatt et annet sted i landet. To av intervjuene som tok sted på cafe ble litt utydelige på båndopptakeren da det var en del bakgrunnsstøy i form av prat og klirring av glass. Transkriberingen ble derfor litt mer omstendelig enn nødvendig. Jeg valgte å foreslå cafe da man ikke hadde mulighet til å dra hjem til hverandre, og jeg valgte dette fremfor en mer steril plass som et grupperom på universitetet da

jeg følte dette ville skape en viss avstand mellom meg og intervjuobjektet. Jeg ønsket at respondentene skulle føle seg avslappet i forhold til meg, og at de skulle betrakte meg mest mulig som en likesinnet. På en annen side så er en cafe et offentlig sted med andre mennesker tilstede, og å snakke om litt sensitive emner på et slikt sted kan selvsagt ha ført til at enkelte av informantene holdt litt igjen.

De intervjuene som ble holdt hjemme hos informanten fungerte veldig fint da de var i vante omgivelser og jeg var på besøk. Stemningen var derfor lett og tilbakesent, og intervjuet fløt fint. Det siste intervjuet ble gjort per telefon da det var stor reiseavstand – selv om man ikke kunne se hverandres kroppsspråk fungerte også dette intervjuet fint. Forskjellen mellom dette intervjuet og de andre var at det ble mer konsist og kortere tidsmessig – rett og slett et mye mer effektivt intervju. Dette er i tråd med det Tjora (2012) skriver om at telefonintervju ofte er kortere enn om man møtes ansikt til ansikt. En av begrunnelsene Tjora (2012) gir dette er at et slikt intervju blir mer formelt og man følger de forhåndsbestemte spørsmålene mer slavisk. Jeg vil ikke si at intervjuguiden ble fulgt mer nøye, men svarene fra respondenten var kanskje mer konsise. Den største ulempen med telefonintervjuet var at jeg ikke fikk vist frem en artikkel som var en del av intervjuguiden min, og derfor ikke fikk noen respons på denne fra informanten.

Etter mitt første intervju gjorde jeg i samråd med veileder noen endringer av intervjuguiden. Blant annet forandret jeg språkbruken i noen av spørsmålene slik at de ble enklere for intervjuobjektet å forstå, og jeg lagde kortere spørsmål slik at informantene lettere fikk med seg det jeg spurte om. Dette hadde vært problematisk under det første intervjuet da jeg måtte repetere og forklare da respondenten ikke fikk med seg hva jeg spurte om siden språket var tungt, og flere spørsmål var innbakt i ett. Det ble ikke gjort flere forandringer av intervjuguiden etter at jeg hadde omstrukturert den etter pilotintervjuet.

Tjora (2012) skriver at et dybdeintervju grovt sett kan deles inn i en oppvarmingsfase, refleksjonsfase og en avrundningsfase. Jeg startet intervjuene med noen lette oppvarmings spørsmål som alder, utdanning og yrke for å få informanten til å føle seg trygg og avslappet. Oppvarmingsfasen innebar også ofte løs prat om hverdagslige temaer som opptok begge parter. Under refleksjonsdelen – hovedspørsmålene i intervjuguiden – testet jeg ut ulike måter å få informantene til å utdype sine svar på - et av disse, som også Tjora (2012) nevner, var å vente med et nytt oppfølgingsspørsmål slik at informanten begynner å utbrodere sitt svar ytterligere som respons på den pinlige stillheten. Denne taktikken tok jeg dog bare i bruk under et av intervjuene da jeg ikke fant det særlig fruktbart siden det bare førte til en ansent stemning.

Jeg valgte i tråd med Thagaard (2003) anbefaling å bruke både lydopptaker og notatskriving under noen av intervjuene. Under det første intervjuet førte notatskrivingen ved to anledninger til at informanten begynte å snakke uoppfordret videre om tematikken. Thagaard (2003) nevner også dette som et avbrekk som kan få informanten til å tenke seg om og fortelle mer (Thagaard 2003: 97). Samtidig opplevde jeg også at noteringen forstyrret flyten i intervjuet ved en anledning, og jeg merket at jeg ble litt stresset av å notere mye. Notatskrivingen fungerte i de resterende intervjuene som en sikkerhet i tilfelle båndopptakeren skulle svikte, men jeg baserte meg bare på å notere ned raske stikkord for å ikke forstyrre flyten i intervjuet. I avslutningsfasen av intervjuene spurte jeg informantene om det var noe mer de ville snakke om, om det var noe de syntes var uklart eller om de hadde noen spørsmål. Slik Tjora (2012) skriver skal denne delen normalisere situasjonen mellom meg og informanten. I tillegg ble det også avslutningsvis litt løs prat og/eller forsikring om at alt de hadde bidratt med hadde vært interessant for meg.

En del av intervjuguiden min var en artikkel fra en nettavis som omhandlet en kjendis som hadde gått tilbake til sitt pregravide utgangspunkt ved hjelp av kosthold og trening 6 måneder etter fødsel. Dette oppslaget lot jeg informantene lese for slik å få deres umiddelbare respons på nettopp slike oppslag i media. Jeg ønsket med dette å danne meg et bilde av hvordan media påvirker mine informanter ved måten de fremstiller postgravide kvinner på.

Under intervjuene fulgte jeg intervjuguiden for å ha en viss struktur, men jeg var fleksibel i forhold til det å stille oppfølgingsspørsmål, og slik komme inn på nye og interessante emner. Intervjuguiden fungerte for meg som en veileder der jeg kunne bruke denne til å føre samtalen videre om man kjørte seg fast i eksisterende emner - eller man kunne hente seg inn igjen om man havnet for langt unna guiden med introduksjonen av nye emner. Arbeidet videre ble selvsagt også lettere da intervjuene hadde en lik struktur, og jeg enklere kunne finne frem i transkriberingene og organisere de deretter. Graden av avhengighet av intervjuguiden kom an på informantens snakkevilje, der man ved enkelte intervju følte seg meget avhengig av denne for å drive samtalen videre, mens ved andre så kunne man fri seg litt fra den og bruke den mer som en overordnet struktur.

Forskerrollen

Som kvalitativ forsker kan man aldri forbli objektiv til sine informanter under en intervjusituasjon. Jeg bidro med innspill og erfaringer rundt min egen postgravide kropp som respons på det respondenten delte av sine erfaringer og meninger om deres postgravide kropp. Det ble etablert en relasjon hvor vi

sammen skapte det materialet jeg satt igjen med etter transkriberingen. Eksempler på slik deling av erfaring var da informanten Miriam fortalte meg at hun hadde gått ned nesten litt for mye i vekt etter svangerskapet, og jeg repliserte at ”Ja –jeg hadde faktisk det samme problemet” eller når Hanne nevnte at amming var en slankekur og jeg delte av min erfaring omkring dette:

Jeg: Ja, den er effektiv altså. Det opplevde jeg også.

Hanne: Ja, du har det?

Jeg: Ja, jeg gikk ned som bare rakkern. Jeg måtte slutte å amme fordi jeg gikk ned så mye.

Jeg hadde slik innledet et samarbeidsforhold med informantene hvor vi påvirket hverandre både via talt språk og kroppsspråk, og resultatet av dette samarbeidet var den informasjonen som jeg bygget oppgaven på. Denne informasjonen vil da kunne være farget av mine bidrag i intervjusituasjonen.

Selv om jeg gikk inn i en relasjon med informantene, så måtte jeg samtidig være var på å ikke påvirke respondenten i en slik grad at jeg ledet de inn på det som i utgangspunktet var mine meninger. Jeg måtte forsøke å la respondentene i størst mulig grad fortelle sin historie uten at jeg kom med ledende spørsmål eller på annen måte påvirket de til å tenke i en retning jeg ønsket. Dette kunne til tider være vanskelig da man fort kunne lire av seg ledende spørsmål eller utsagn uten at man var klar over det før det var gjort. Et eksempel på dette var da jeg stilte Ida dette oppfølgingsspørsmålet: ”Vil du si at det er et mål å gå ned (i vekt), vil du føle deg mer vel i klærne?” Her la jeg nærmest ordene i munnen på henne og la tydelige føringer for et bekreftende svar – noe jeg også fikk. Jeg gikk uansett inn i intervjusituasjonene med et bevisst valg om å følge opp de erfaringer og meninger som avvek fra mine egne, og slik være åpen for og vise interesse for alle nye syn.

Den ene informant min var ei jeg kjente godt fra før, og relasjonen forsker – informant ble slik sett enda tettere. Den spesifikke tematikken om den postgravide kroppen var derimot noe vi ikke hadde snakket mye om på forhånd. Dette var derfor et passelig nytt samtaleemne for oss begge. Jeg vil ikke si at intervjuet med denne respondenten fortonet seg radikalt annerledes enn de andre intervjuene – rent bortsett fra at stemningen var hakkert mer jovial. Thagaard (2003: 98) mener at ”Den tilliten og troverdigheten som oppnås under intervjuet gir grunnlag for at informant kan fortelle åpent om sine erfaringer”. I utgangspunktet er tillitsforholdet til denne informant god da vi har kjent hverandre lenge, og forholdene lå derfor godt til rette for at respondenten skulle åpne seg opp, men selve situasjonen og rollene var uansett uvant for oss begge, og det var derfor allikevel et element av usikkerhet inne i bildet.

I en intervjusituasjon der man forsker på andre blir det gjerne en skjev maktfordeling. Det var jeg som styrte intervjuet via intervjuguiden, og det var jeg som avgjorde hvilke nye emner det var verdt å gå videre med. Informantene ga også til dels utleverende informasjon om seg selv – noe som kan føles nakent i møte med et fremmed menneske. Respondentene unnskyldte seg også over at de kanskje ikke hadde så mye relevant å komme med – at de ikke var ideelle intervjuobjekter. De søkte en slags bekreftelse fra meg på at det de ga av informasjon var bra nok, og jeg responderte så godt jeg kunne med at alt de hadde å komme med var av stor interesse for meg.

Personlig betraktet jeg meg selv på ingen måte som en ekspert eller en bedreviter. Jeg hadde liten erfaring med å intervju andre og følte meg nokså usikker til tider i den uvante rollen. Jeg kjente derfor at jeg stilte på lik linje med informantene mine. Denne usikkerheten kan også ha bidratt til å forsterke respondentens nervøsitet og snakkevilje, da jeg som intervjuer burde fremstå som selvsikker, og slik få informantene til å føle seg avslappet og trygg. På en annen side kan det også ha fått de til å føle at vi stod på likefot -at jeg i likhet med de også var litt usikker på hele situasjonen.

Analyseprosessen

Jeg startet med transkriberingen av intervjuene rett etter at de var gjort. Jeg skrev ned alt som ble sagt ord for ord og noterte i tillegg ned latter, nøling, pauser og lignende. Da jeg bare hadde 6 informanter var det en enkel sak for meg å huske alle intervjuene, hvilket inntrykk informantene ga meg, og hvordan de responderte med kroppsspråk. To av intervjuene ble som sagt litt vanskelige å transkribere da det var mye bakgrunnsstøy, så dette ble en litt mer tidkrevende prosess enn nødvendig. De resterende intervjuene hadde jeg derfor arrangert slik at bakgrunnsstøy ikke ville bli et problem, og transkriberingen av disse forløp uten problemer. Etter transkribering av alle intervjuene satt jeg igjen med 32 sider tekst som jeg satte meg ned og finleste for å finne tematikk som dukket opp hos og som opptok en majoritet av informantene. Jeg sorterte deretter sitater fra informantene inn under de aktuelle temaene for slik å få en bedre oversikt. De temaene jeg satt igjen med var derfor basert på det som gikk igjen og som opptok de fleste av informantene. Denne kodingen av empirien etterlot meg med flere temaer slik som ”en funksjonell kropp” og ”slapp”

Tjora (2012: 179) skriver at ”Målet er å generere tekstnære koder, det vil si koder som kun er utviklet fra data og ikke fra teori, hypoteser, forskningsspørsmål eller fra planlagte temaer (for eksempel i en intervjuguide).” Kodene jeg kom frem til var, i tråd med Tjora (2012), sort sett guidet av datamaterialet – bortsett fra ”Informantenes forhold til media” som var en del av

min intervjuguide. Denne tematikken valgte jeg å ha et eget analysekapittel om som jeg titulerte – *Postgravide i medias søkelys*. Spørsmålet som jeg stilte meg underveis i analysen av disse responsene på en artikkel fra en nettavis var: Hvordan responderer informantene på diskursene som de tilbys via denne artikkelen? De overordnede temaene jeg satt igjen med etter kodingen av materialet mitt var *Vekt, En stram kropp, En funksjonell kropp, Estetikk vs funksjonalitet* og *Postgravide i medias søkelys*.

Thagaard (2003) skriver at i motsetning til den lineære strukturen i en kvantitativ forskningsprosess, hvor analysen som regel blir utført etter at innsamlingen av data er avsluttet, er den kvalitative metoden modellert syklisk. Det foregår en gjennomgående runddans mellom metode, teori og data, og de forskjellige delene av forskningsprosessen overlapper gjerne hverandre. Dette gjelder, ifølge Thagaard (2003), spesielt for analysen og tolkningen som det jobbes kontinuerlig med gjennom hele prosessen, siden det hele tiden reflekteres over hvordan materialet kan tolkes.

Selve analysearbeidet startet på et tidlig tidspunkt. Noen av temaene åpenbarte seg allerede under transkriberingen av intervjuene – jeg visste derfor tidlig i prosessen hvilke diskurser jeg skulle konsentrere meg om. Analyseprosessen ble til å begynne med, slik Thagaard (2003) beskriver, en liten runddans mellom teori, empiri og metode. Jeg jobbet meg gradvis gjennom de ulike temaene hvor jeg limte inn passende sitater, og analyserte disse og flettet noe teori inn. Etter hvert ble det mer til at jeg konsentrerte meg om å analysere materialet mitt og la bort teorien for en stund. Jeg valgte til å begynne med å ikke ha noen underkategorier under de to store hovedkategoriene *Vekt* og *En stram kropp*. I utgangspunktet hadde jeg tenkt å la det være slik, men jeg så etter hvert at dette ble rotete og uoversiktlig – dessuten kunne jeg se flere tydelige underkategorier. Jeg valgte derfor å omorganisere disse analysekapitlene, og dele de inn i flere underkapitler.

Underveis i analyseprosessen gikk jeg stadig vekk tilbake til transkripsjonene for å se om det var noen interessante sitater jeg hadde oversett, eller om jeg hadde tatt noen av sitatene ut av sin sammenheng. Denne dobbeltsjekkingen gjorde at jeg ved to tilfeller oppdaget at jeg hadde tatt i bruk sitater på et feilaktig vis. Dette var derfor en nyttig forsikring mot å analysere frem noe som ikke stemte med den konteksten de var tatt ut av.

Når jeg et stykke ut i analyseprosessen trodde jeg hadde alle temaene fastlagt, ble jeg for eksempel oppmerksom på det faktum at flere av informantene sa seg mer fornøyd med egen kropp etter graviditeten enn før. Hvorfor var det slik? Dette resulterte i arbeidet med kapittelet *Morsrollen eller kropp?* Hvor jeg går inn på hvilken betydning deres nye rolle som mor har hatt å si for deres syn på

egen kropp. Det dukket også etter ferdigstillingen av dette kapitlet opp enda en ide da jeg leste Ida L. Samuelsen (2001) sin artikkel *Problemet er at du er en kvinne*, hvor hun snakket om overgangen– en rites de passage - fra en pregravid til en postgravid kropp, nemlig mammakroppen. Dette var noe enkelte av informantene snakket om, og dette resulterte derfor i kapitlet *Rites de passage – kroppens transformasjon*. Da jeg var ferdig med disse to kapitlene ble jeg i samråd med veileder enig om at de skulle slås sammen da de begge omhandlet overgangsriter - til å henholdsvis bli mor og få en mors kropp, og hva dette har hatt å si for informantenes syn på egen kropp. Denne sammenslåingen fikk derfor tittelen *Rites de passage - overgangen til å bli mor og få en 'morskropp'*.

Selv om jeg hele tiden hadde en viss formening om hvilken teori, slik som Bordo, jeg skulle benytte meg av i analysekapitlet, så var det ikke før mot slutten av analyseprosessen at mesteparten av teorien ble skrevet inn – da som en del av drøftingen på slutten av hvert kapittel. Noe teori hadde jeg selvsagt vevd inn underveis, men majoriteten kom som sagt ikke på plass før helt på tampen. Selv om jeg hadde en formening om hvilken teori jeg skulle dra nytte av i analysen dukket det også selvsagt opp nye teoretiske aspekter underveis i drøftingsarbeidet.

Jeg må presisere at det er mine egne tolkninger som ligger til grunn i analysen, og disse tolkningene kan være både riktige og gale. De kan nok også være farget av mine erfaringer og oppfattelser som det gjerne blir ved bruk av den kvalitative metoden. Om tolkningene mine kunne ha blitt helt annerledes om det var noen andre som hadde stått i mine sko kan jeg derfor ikke svare bastant nei på.

Kapittel 4: Vekt

Mia: Jeg liker kroppen min nå. Det hadde sikkert vært annerledes hvis jeg liksom hadde lagt på meg mye, og slitt med å ta av igjen og sånn. Jeg har vært veldig heldig med det, så (jeg) har ikke slitt kjempemye med akkurat det.

Spørsmål rundt vekt var ikke en del av min intervjuguide, men det ble et samtaleemne da jeg intervjuet mine informanter. Jeg hadde vel også i forkant av intervjuene en forventning om at temaet kom til å være sentralt uten at jeg la direkte føringer på dette. Vekt er - slik jeg tok for gitt - noe som opptar dem og som de har et varierende syn på alt ettersom de har gått ned de ekstra kiloene de la på seg eller ikke. Det har vært interessant å høre hvordan de snakker rundt det med vekt – hvordan dette er så gitt å fortelle om når de omtaler sin postgravide kropp.

Jeg starter dette kapittelet med å se på hvordan en del av informantene ser på dette med vekt, og omtaler dette når de ikke har opplevd det som særlig problematisk. Dette underkapittelet har jeg derfor kalt *En av de heldige – naturlig tilbake*, som er beskrivende for hvordan de vurderer egen kropp utifra en forventning om å ta av det de la på seg av vekt under svangerskapet. Jeg fortsetter deretter med å se på hvilken rolle klær har for deres syn på egen kropp. Dette har jeg kalt *Klær til besvær*. Videre går jeg nærmere inn på den diskursen som har gått som en rød tråd gjennom hele dette kapittelet, nemlig det at informantene tar det som en selvfølge at kroppen skal tilbakeføres til der den var i utgangspunktet – de skal finne tilbake til deres pregravide størrelse. Dette har jeg derfor gitt navnet *Fra postgravid til pregravid*. Til slutt i kapittelet diskuterer og oppsummerer jeg funnene mine.

En av de heldige – naturlig tilbake

Mia, som er mor til ett barn, sier i innledningens sitat at hun er fornøyd med kroppen sin nå, og at hun har fått et mye mer avslappet forhold til den enn hva hun hadde før svangerskapet. Hun mener at dette kunne ha vært annerledes om vekten hadde blitt problematisk – om hun hadde lagt på seg mye, og ikke klart å gå tilbake til utgangspunktet. Mia anser seg selv som heldig som ikke har gått mye opp i vekt, og heller ikke slitt med å gå ned igjen.

Mia: Jeg la ikke på meg sånn kjempemye da jeg var gravid. Har sikkert veldig mye med at jeg går veldig mye, så jeg gikk veldig fort ned i vekt, så alt gikk liksom veldig fort tilbake.

Hun begrunner vektnedgangen med at hun var mye i bevegelse uten at dette var spesifikt for å gå ned i vekt. Vektnedgangen var ingen bevisst handling fra Mia

sin side, men var heller noe som gikk naturlig tilbake av seg selv. Hanne som er mor til to forteller at hun gikk ned mye i vekt ett år etter at førstemann kom til verden. Jeg spør henne om hun var fornøyd med dette.

Hanne: Ja, jeg var jo det fordi at jeg hadde jo ikke gjort noen ting for det. Så bare det at kroppen min ordnet opp så bra - det var det som gjorde at jeg var stolt, ikke nødvendigvis hvordan jeg så ut, men folk bemerker det jo. Du har et barn som er ett år eller yngre også så de kanskje hvor stor du var på slutten av svangerskapet, og da begynner de jo å kommentere: ”Åååh, hvor fin du har blitt!” og ”Hvor flink du har vært. Hva gjør du for noe for å ha blitt så slank?” Og da er det jo utrolig morsomt å si at jeg har ikke gjort noen ting. Det er jo kjempeartig. Så det er mer det som gjør at jeg var stolt tror jeg.

Hanne uttrykker stolthet over at hun ikke har behøvd å gjøre noe (trene, endre kosthold) for å gå ned i vekt etter hennes første svangerskap. Hun kunne slappe av da kroppen ordnet opp selv, og hun får mye anerkjennelse og beundring fra omgivelsene på grunn av dette – noe som gjør henne ekstra stolt. Hanne oppfatter det som ganske positivt at hun naturlig klarte å kvitte seg med de ekstra kiloene. Det at kroppen ordnet opp selv uten at hun måtte slite for det ser hun på som en stor bragd. Også Miriam ser på seg selv som heldig da hun ikke opplevde at kroppen endret seg voldsomt etter graviditeten, hvor hun gikk raskt ned i vekt igjen etter fødsel. Hun beskriver det slik:

Det derre å gå ned i vekt og sånn det gjorde jeg så fort, egentlig uten at jeg tenkte noe over det. Nesten litt for mye. Der har jeg ikke følt noe press da annet enn jeg har tenkt at det liksom er greit å ikke prøve å gå ned for mye da, rett og slett så jeg ikke forsvinner helt (...) Det føles jo ut som et luksusproblem.

Miriam har ikke hatt noen problemer med å gå ned i vekt etter fødselen, det skjedde automatisk av seg selv og hun kjente ikke på noe press fra omgivelsene da kroppen naturlig tok av den ekstra vekten. Hun tenker mer på at hun ikke må gå ned for mye. Dette beskrives som et luksusproblem av Miriam.

Miriam: Jeg skjønner at jeg har vært en av de heldige da på en måte. Jeg hadde en veldig lett graviditet, og en veldig fin fødsel og alt har liksom gått veldig greit, men jeg husker rett før jeg fødte så var jeg skikkelig lei meg for jeg tenkte at kroppen min var ødelagt for alltid, og det er den ikke blitt da og det er jeg veldig glad for.

Hun sier hun var redd for at kroppen var ødelagt på slutten av graviditeten, men til hennes store lettelse så var hun en av de heldige hvor kroppen ikke tok så stor skade av belastningen et svangerskap utgjør.

Ida snakker også om det samme da jeg spør henne om hva hun tenker om de endringene kroppene hennes har vært igjennom.

Ida: Det er ikke noe negativt det som har skjedd med kroppen, men det er jo merkelig og det tar litt tid å venne seg til det og sånn, men det er ikke en negativ ting da. Men så er ikke jeg den som har opplevd den største forandringen. Det tror jeg spiller inn på hvordan man opplever det.

Jeg: Føler du at de kroppslige endringene har påvirket ditt syn på deg selv?

Ida: Det har det! Det har jo det.

Jeg: Hvordan da?

Ida: Når man har vært igjennom en så stor endring på så kort tid så oppfatter man både seg selv kanskje som... Man har opplevd at man har kunnet vært sterk gjennom noen ting som var tungt og slitsomt. Det gjorde egentlig ikke så mye til slutt...etterpå...siden i graviditeten så var jeg mye mer usikker på hvordan det her nå skulle ende opp med til slutt, skulle jeg til å si, enn det jeg er nå så...det gikk bra! Det ble ikke traumatisk eller noe sånt som man kanskje var redd for at det kanskje kunne bli da. Tenk! Hvordan kommer dette til å ende? Skal jeg være sånn her for alltid? Men det er en trygghet tror jeg...det har egentlig ikke så mye å si på den måten.

Hun sier at hun anser seg selv som sterk som kom seg igjennom en slik stor prøvelse. En prøvelse som hun var redd ville ende i noe traumatisk, og at kroppen hennes ville være slik for alltid. Men det hele endte bra. Redselen for at den ikke ville hente seg inn igjen etter fødsel viste seg å være overdrevet da kroppen hennes gikk raskt tilbake igjen, og hun opplevde ikke de helt store endringene. Dette mener hun har vært viktig for hvordan hun oppfatter sin postgravide kropp - at hun ikke ser på de forandringene som har funnet sted som noe negativt. Både Ida og Miriam mener at måten de opplever deres postgravide kropp henger sammen med at de ikke endret seg mye etter graviditeten. De gikk tilbake til den størrelsen de hadde i utgangspunktet uten å måtte slite mye for det.

Klær til besvær

Jeg ba Trine fortelle hvor ofte hun reflekterer over sine kroppslige endringer?

Trine: Jeg tenker ikke noe mer over det annet enn de gangene jeg ser det selv - for eksempel da jeg skulle ha på meg bunaden også...jo, så så jeg bilder fra Gran Canaria der jeg hadde på meg ei bukse - det så ikke helt flatterende ut. Jeg så ikke sånn ut sist jeg hadde på meg buksen.

De forandringene som kroppen til Trine har vært igjennom er ikke noe hun reflekterer ofte over. Det er bare når hun blir oppmerksom på det via klær som ikke passer lenger – slik som buksen som ikke satt like godt på henne som før, eller bunaden som har blitt for liten: ”bunaden er sinnsykt trang” (Trine) Bunaden er et kostbart plagg som man ideelt sett skal ha livet ut, og den kan på mange måter sammenlignes med en vekt. Nasjonaldrakten blir slik sett et mål på

Trine sin pregravide vekt, og hun blir derfor påmint vektøkningen hver gang hun tar den på seg.

Hanne forteller at hun ikke tror hun kommer til å bli like tynn nå som etter hun fikk førstemann, men at dette ikke plager henne nevneverdig. Jeg spør henne om hun tenker på utseendet?

Hanne: Nei, jeg tenker på utseendet for jeg... Ikke bare utseendet skal det sies, men klær. For det er utrolig mye lettere å finne seg klær når man er tynn. For det fant jeg ut når jeg var 55 kg som sagt. Alt passet jo. Jeg hadde litt sånn problemlår. Jeg tror det skyldes derfor.

Jeg: Problemlår?

Hanne: Ja, bukser er skikkelig vanskelig å finne med mine lår. Og i forhold til livet og alle gensere satt liksom kjempefint på meg, men...

I likhet med Trine henleder klær oppmerksomheten over på kroppens omfang og fasong også hos Hanne. Ifølge Hanne var klær mye enklere å finne og satt bedre da hun var på sitt tynneste etter at førstemann kom til verden. Alle klærne passet, og hun nevner at gensere satt kjempefint.

Jeg: Så du har gjort en del endringer i klesveien?

Hanne: Ja, ja nei, altså - jeg tok jo frem klærne fra da jeg var 18-19 år da jeg var 55 kg, og det var litt sånn "Heeey, jaaa, ok, kult" Men jeg synes det er veldig irriterende da å gå opp og ned i vekt, og at kroppen forandrer seg så utrolig mye. Hoftene blir bredere og... Det er det som irriterer meg mest akkurat nå. Jeg merket ikke så stor forskjell på det etter at NN kom - han førstemann, fordi vekten gikk så fort ned da at jeg rakk liksom ikke å bo meg inn i buksene mine. Men nå merker jeg det at alle buksene er feil uansett, altså de buksene som passet rundt samme kilo med førstemann, de bare detter av meg - på enkelte... De blir slapp her og stram der og kroppen min er helt annerledes. Hoftene mine, rett og slett, og rumpa - DET irriterer meg, men det er en utrolig fin anledning for meg å ha en unnskyldning til å shoppe litt. Så akkurat nå har jeg en forsending på tur hjem til meg. For jeg har ikke noen tro på at jeg kommer til å gå ned noe mer. Ikke uten å gjøre en innsats selv i hvert fall og det orker jeg ikke. Jeg ser ingen grunn til det helt ennå. Jeg spiser sunt, hehehe. (Hun gestikulerer mot kakene hun har satt fram.)

Etter Hanne sitt første svangerskap kunne hun hente fram klær fra da hun var yngre, og til hennes gledelige overraskelse passet de henne. Hanne betegner dette som kult. Kroppen etter at førstemann kom til verden var Hanne godt fornøyd med. Hun gikk raskt ned i vekt, og klærne satt fint på henne. Etter at andremann kom til verden har kroppen hennes endret seg en del, og dette frustrerer henne da klærne ikke sitter som de gjorde da de ble kjøpt. Kroppens proporsjoner har endret seg, og det er spesielt buksene Hanne drar frem som et eksempel på dette. Klærne sitter rett og slett ikke like godt på henne som etter den første graviditeten. Dette irriterer henne, og hun har et mye mer negativt syn på egen kropp denne gangen. Hanne ser derimot på dette som en unnskyldning

for å gjøre litt shopping, for hun har mistet troen på at hun kommer til å gå ned mye mer i vekt uten at hun går inn for det, og det orker hun bare ikke akkurat nå.

Fra postgravid til pregravid

Jeg spurte Ida om hun følte at det stiltes forventninger til henne angående kroppen hennes?

Ja, folk tenker mye på hvordan eller hvor lang tid tar det før man er tilbake igjen og sånn. Og folk kommenterer veldig at ”Nei, men du forandret deg jo ikke så mye så da skal du jo være fornøyd uansett liksom” - og sånne forhåndsbestemte meninger da på en måte om hva man skal synes selv om hvordan man ser ut etterpå.

Ida mener at folk er opptatte av hvor lang tid det tar før man har nådd sin pregravide størrelse. De rundt henne har kommentert at hun må være fornøyd siden kroppen hennes ikke endret seg mye etter svangerskapet. Ida føler at omgivelsene tar for gitt at hun er vel med sin egen kropp siden hun ikke har opplevd de helt store forandringene.

Jeg viser Ida et oppslag fra en nettavis om en kjendis som har gått fort tilbake til hennes opprinnelige kroppsvekt etter graviditet, og spør dermed Ida om hun føler på forventninger fra media angående hennes kropp?

Ida: Vanskelig å si med tanke på at man har vært en sånn som var tilbake veldig raskt selv da. Men jeg tror at hvis jeg hadde vært hvis det hadde tatt lengre tid så tror jeg definitivt at jeg hadde syntes at det hadde vært veldig plagsomt og veldig stressende å se noe sånt. Jeg tror det hadde vært veldig stressende.

Jeg: mm

Ida: Men jeg merket det ikke så veldig tydelig selv da, for jeg var en av dem som stod der og var og så veldig ut som tidligere, og så sier de andre: ”Hæ?! Hva har skjedd med deg?!”

Ida sier at hun ikke har følt på så mye forventninger dette begrunner hun med at hun gikk fort tilbake – i betydning at hun gikk raskt tilbake til sin pregravide størrelse. Hun mener videre at hun nok hadde følt et mye større press om hun hadde slitt med å gå ned til sin pregravide vekt. Hun bruker ordene plagsomt og stressende for å beskrive følelsene hun ville opplevd om det hadde tatt lang tid før kroppen hennes hadde gått tilbake til dens utgangspunkt. Slik Ida beskriver det her kjenner hun på store forventninger fra samfunnet om at man skal finne tilbake til ens pregravide kroppsvekt, men i hennes tilfelle gikk dette seg til av seg selv. Dette er betegnende for mange av informantene – de ønsker seg tilbake til sin gamle kropp, og de er lettet over at de ikke hadde store problemer med å kvitte seg med det de la på seg under svangerskapet.

Trine er mor til ett barn, og jeg spurte henne om hvilke forandringer som har skjedd med kroppen hennes etter graviditeten?

Trine: Nei...har gått opp, men ikke gått ned igjen. Mangler å gå ned halvparten.

Jeg: Hvilke tanker gjør du deg om dette?

Trine: Nei, jeg har egentlig ikke hatt noe stressende forhold til det. Men nå har det gått så lang tid at nå begynner jeg å bli litt forbannet, men det er jo fordi jeg ikke har trent noe heller da. Jeg går bare og venter på at NN skal begynne i barnehagen for da tror jeg at det blir litt mer stabilt med treningen.

Jeg: Så du vil tilbake til din pregravide vekt?

Trine: Ja.

Trine føler seg avslappet i forhold til at hun ikke har tatt av seg alt hun la på seg under svangerskapet. Hun fremholder at dette ikke stresser henne, men hun synes allikevel at vektnevdgangen har drøyd for lenge og dette gjør henne forbannet. Dette begrunner hun med at hun ikke har fått trent. Hun går bare og venter på at barnet skal begynne i barnehage slik at hun får tid til trening. Da skal hun gå ned den siste halvparten, og slik komme ned på sin pregravide vekt. Hun er i likhet med de andre informantene opptatt av at kroppen skal tilbake til utgangspunktet, og dette anses som en selvfølgelighet – det ligger en gitt forventning om at kroppen skal tilbakeføres til der den var.

Jeg spør Hanne om hun følte på noen forventninger fra andre om hvordan kroppen hennes skulle se ut etter at hun fikk førstemann?

Hanne: Nei, for jeg gikk ned så fort at ingen rakk å bemerke det. Det bare raste av. Det var heller sånn ”Herregud! Så tynn du har blitt!” Det var heller sånn. Jeg fikk et par bemerkninger på slutten at nå måtte jeg slutte å gå ned. Så det var det eneste. (...) At folk bemerket at: ”Nå må du slutte å gå ned noe mer. Nå kommer du bort snart.”

Forventningene fra miljøet rundt var ikke et tema etter at Hanne fikk førstemann fordi hun gikk så hurtig ned i vekt. Hun slapp derfor unna å føle på forventninger fra mennesker hun omgås med – en forventning om å gå ned i vekt. Hanne fikk heller kommentarer om at hun ikke måtte ta av mer så hun ikke forsvant helt.

Jeg spurte Hanne om hun følte på en forventning om at hun skulle holde seg på denne vekta

Hanne: Nei, for jeg gjorde det. Helt til jeg ble gravid med han. Og jeg visste jo at jeg ikke kunne veie 55 kg gjennom hele svangerskapet. Heller litt forventninger nå kanskje. Folk forventer at jeg skal gå ned like fort denne gangen òg. Når jeg kommer tilbake på jobb i oktober så forventer kanskje folk der at jeg kanskje skal fortsette å gå ned like fort. Jeg tror jeg ligger på omtrent, nei, jeg er vel litt tyngr

nå enn da jeg var på samme tid med førstemann. Så det kan godt hende at folk forventer at jeg skal rase ned nå òg, men nå har jeg en forklaring til for han her ville ikke ammes mer når han var 6 mnd (...) Så jeg har ikke den der slankekuren noe mer. Jeg har ikke noe gratis-slanking.

Med andremann er det annerledes. Hanne går ikke like raskt ned i vekt denne gangen, og hun tenker at spesielt hennes kolleger på jobb vil ha en viss forventning om at hun skal ha tatt av like mye som med førstemann, men Hanne har en forklaring på den trege vektnedgangen som hun skal servere kollegene om noen bemerker det. Barnet ville ikke amme mer enn 6 måneder, og hun har derfor ikke den gratis slankekuren denne gangen. Hanne føler hun må unnskyldes at hun ikke har tatt av like mye som hun gjorde sist gang, og det kan virke som at hun kjenner på at hun helst skulle ha tatt av mer vekt før hun begynner i jobb igjen.

Jeg ba Ingvild om å fortelle om hva hennes tanker var rundt egen kropp etter hennes første svangerskap?

Ingvild: Jeg har egentlig aldri vært så veldig fokusert på akkurat hvordan kroppen min ser ut da, mer det å holde meg i form. Så...men jeg var jo liksom etter første svangerskapet så hadde jeg jo... Da veide jeg jo ganske mye da jeg var høygravid, så da var jeg jo ganske innstilt på å gå ned til det jeg veide før da. Før jeg ble gravid, og det klarte jeg jo i løpet av et år og det samme var jo med andremann at jeg vil liksom ha min på en måte idealvekt som jeg har lyst til å nå da.

Ingvild forteller at hun er mest opptatt av å holde kroppen i form, og at hun ikke har hatt så stort fokus på dens utseende. Men hun ønsker å kvitte seg med de kiloene hun la på seg under svangerskapene; ikke for å få idealkroppen, men for å nå sin egen idealvekt, det hun veide før hun ble gravid – hennes pregravide størrelse.

Jeg: Hva tenker du om kroppen din etter det andre svangerskapet ditt?

Ingvild: Nei, jeg er nå like fornøyd med den egentlig. Jeg synes ikke den har forandret seg noe spesielt fra nå eller til etter den første da.

Jeg: Kroppen har liksom holdt seg? Det var ikke så store forandringer?

Ingvild: Nei, også trente jeg jo veldig mye i mellomtida her, skulle jeg til å si, sånn at jeg veide 15 kg mindre da i svangerskap nr. 2 enn jeg gjorde i det første, så det var mindre stress etterpå også, for å ta av og sånn.

Ingvild trente en del mellom de to svangerskapene, og veide derfor mindre i det andre svangerskapet enn i det første. Dette førte til at Ingvild ikke behøvde å stresse like mye med å ta av de kiloene hun hadde lagt på seg under hennes andre graviditet, som det ligger implisitt at hun gjorde etter hennes første ”Ja, jeg trente så å si hver dag i et år etterpå” sier hun om tiden etter hennes første barn kom til verden.

Drøfting

Informantene omtaler vektnedgang som en selvfølgelighet i forbindelse med sin postgravide kropp, men ingen av dem snakker eksplisitt om at de ønsker seg den tynne idealkroppen. Alle informantene ønsker å gå ned i vekt eller er fornøyde med at de ikke la på seg mye under graviditet, eller klarte å gå ned i vekt uten å jobbe mye for det. Det er en selvfølgelighet at man skal ta av seg de kiloene man la på seg under graviditeten, dette tas for gitt .

Ida, Mia og Miriam uttrykker at de er fornøyde med sine egne kropper etter graviditeten. Informantene begrunner dette med at de ikke opplevde de store endringene etter graviditeten, de hadde ingen problemer med å ta av de kiloene som de hadde lagt på seg under svangerskapet. Kroppen deres gikk raskt tilbake til dens pregravide størrelse, og de tar i bruk ordet ”heldig” når de beskriver dette. Det hele skjedde av seg selv og de ikke behøvde å arbeide mye for det; kroppen ordnet opp og gikk naturlig tilbake av seg selv. Hanne snakker om at hun var veldig stolt da hun hadde tatt av all vekten hun la på seg, pluss litt til, uten at hun behøvde å gjøre noe for det etter hennes første svangerskapet. Kroppen hennes hentet seg også inn helt av seg selv, og dette er beskrivende for hvordan flere av informantene omtaler kroppen sin. Idealet er på sett og vis at kroppen skal naturlig gå tilbake til dens pregravide tilstand. De er blant de heldige når dette har skjedd.

Mia betegner det dessuten som et luksusproblem når hun forteller at hun gått ned litt for mye i vekt. Hun synes hun har blitt for tynn, og ønsker ikke å gå ned mer da hun ikke vil forsvinne helt. Brewis & Sinclair (2000) mener at dette er forbundet med det vestlige presset om å ”get our bodies right” (Brewis & Sinclair 2000: 197). Med dette menes det at man konstant våker over egen kropp, og føler på angst når det kommer til hvordan den ser ut – uansett hvor nært opp til kroppsidealet den ligger. Mia som har opplevd en stor vektnedgang, og som slik sett når opp til det tynne kroppsidealet, synes selv hun har tatt av for mye og ønsker ikke en ytterligere vektnedgang.

Bordo (1993) sier at mennesker som lider av anoreksi blir sett på som forstyrrende fordi de representerer en motstand mot å følge de kulturelle normene. De fremstiller en ukorrekt innstilling mot det som blir oppfattet som normal og riktig kroppsform (Bordo 1993). Mia er ikke anorektisk, men hun passer seg for å gå ytterligere ned i vekt – kanskje for å unngå å bli oppfattet som et avvik fra den normale kroppsformen som Bordo (1993) snakker om.

Ida L. Samuelsen (2001) mener at ved bruk av estetisk kirurgi ønsker kvinner å tilbakeføre deres postgravide kropp til dens pregravide tilstand. Hun mener at den moderlige kroppen har gått ut på dato og er ikke lenger moderne: ”Vestlige

skjønnhetsidealer med sin idealisering av ungdomskroppen kan sies å fornekte kvinnekroppens ”naturlige” rytmer og funksjoner slik som graviditet, amming, menstruasjon og menopause (Franckenstein 1997)” (Samuelsen 2001:19). Samuelsen mener at den ungdommelige og uberørte pregravide kroppen er idealet, og det er dette kvinnene ønsker å tilbakeføre kroppen sin til. Dette samsvarer godt med det informantene sier om at de ønsker å ta av den vekten de la på seg under svangerskapet, for slik å føre kroppen tilbake til dens pregravide tilstand.

Samuelsen (2001) mener at det er den androgyne kroppen, hvor kvinnekroppen fornektes, som er idealet for kvinnene, der det har skjedd en mannliggjøring av den kvinnelige kropp. Mine informanter snakker ikke frem det tynne androgyne idealet, men fremholder en kropp med kvinnelige former som idealkroppen. Bjelland og Isaksen (2002) skriver i artikkelen *Moderlige og/eller moderne bryster? Noen refleksjoner rundt kosmetisk-kirurgiske brystforstørrelse* at det ikke er det androgyne kroppsidealet som den postgravide informanten deres ønsker å tilbakeføre kroppen til, men det er heller den gravide kroppen med de kvinnelige formene som fremstår som idealet og som ligger som motiv for kirurgiske inngrep.

Kroppen er, ifølge Bordo(1993), et refleksivt prosjekt hvor man via kroppen viser omverden at man er selvdisiplinert nok til å oppnå idealkroppen som i vår kultur har kvittet seg med alt det overflødig fettet. Informantene mine ser sin egen kropp via denne kroppsdiskursen, og tar for gitt at de etter svangerskapet skal ta av seg det de la på seg. Man kan si at deres syn på egen kropp til stor grad blir kontrollert av de diskursive rammene de forholder seg til, og som skapes og opprettholdes innenfor samfunnet.

Flere av informantene uttrykker glede over at de har gått ned i vekt uten å jobbe stort for det, men ingen av de vedkjenner at de har *lyst* til å være slanke. Når jeg spør om de kan beskrive en kropp som de anser som et forbilde, er det bare én som snakker om en tynn kropp. Informantene gir i stedet uttrykk for at de vil tilbake til den størrelsen de hadde før de ble gravide. Graviditeten sees på som en slags unntakstilstand, hvor man helst skal sprette rett tilbake til sitt pre-gravide utgangspunkt etter fødsel. Informantene betegner seg som sagt som heldige om dette skjedde av seg selv uten at de måtte arbeide mye for det. Malin Noem Ravn (2004: 60) sier dette om den post-gravide kroppen:

Om den gravide kroppen kan sies å være i en unntakstilstand der den blir vurdert som flott og vakker på grunn av sine særegenheter, blir den post-gravide kroppen igjen vurdert ut fra de vanlige skjønnhetsidealene. Disse lever den sjeldent opp til.

Slik Ravn (2004) skriver har man som gravid fritak fra omgivelsenes skjønnhetspress, men som postgravid granskes man igjen utfra de kroppsidealene som er gjeldende. Informantene mine vurderer seg selv gjennom de kroppslige diskursene som råder i samfunnet, og de er ikke lengre unntatt disse. Graviditeten var slik sett kun en pause, og nå skal kroppen tilbake til der den var før svangerskapet. Informantene mine uttrykker derimot som sagt ikke et stort ønske om å passe inn i det tynne kroppsidealet, og to av informantene synes i tillegg at de er *for* tynne. Samtidig er de glade for at de har klart å kvitte seg med de ekstra kiloene de la på seg under svangerskapet. Bordo (1993) mener at idealet i dagens vestlige kultur veksler mellom et tynt ”minimalistisk” utseende, og en trent muskuløs kropp, hvor disse idealene deler et felles mål som er å kvitte seg med det som er løst. Det stramme muskuløse idealet er en dominerende trend i samfunnet for tiden, og det kan være dette informantene mine vurderer sin egen kropp via. Dette skal jeg se nærmere på i neste kapittel.

Kapittel 5: En stram kropp

Det idealet som ser ut til å stå sterkest i samfunnet for tiden er at kroppen skal være stram og muskuløs. Dette er også noe informantene mine snakker frem, og som er en diskurs som de klart vurderer sin egen kropp via. Jeg begynner kapittelet med å se på hvordan informantene snakker frem den stramme kroppen som et ideal, og hvordan de dermed ser sin egen kropp via nettopp dette kroppsidealet. Deretter ser jeg på hvordan noen av informantene snakker om deler av kroppen som har blitt slappere – her går jeg først inn på brystene og hvordan de omtaler disse, før jeg fortsetter å se på hvilket forhold enkelte av informantene har til magen sin, og hvordan dette kan variere alt ettersom hvor store endringene har vært etter svangerskapet. Underkapitlene har fått overskriftene: *...er en fin kropp*, *Ute av syne ute av sinn - skjult bak BHen* og *Ulike betraktninger om magen*. Jeg avslutter så med å drøfte og oppsummer de funnene jeg har gjort.

...er en fin kropp

Hanne: (...) når man er gravid så er man ikke stor-stor for alt er stramt. Det henger jo ikke og disser noe så kommer ungen ut også virker det som om tyngdekraften bare kommer kastende på deg.

Hanne beskriver her hvordan kroppen hennes ikke lenger er like stram etter graviditeten – det henger mer enn før. Når hun var gravid var kroppen hennes fortsatt stram, men etter at barnet ble født beskriver hun det som at tyngdekraften kom kastende på henne. Luften gikk rett og slett ut av ballongen. Kroppen har mistet sin fasthet. Dette er noe som går igjen hos flere av mine informanter, og var noe jeg fant interessant og beskrivende for hvordan de betrakter sin egen kropp via en diskurs – nemlig at de tar for gitt at en fin kropp er en stram kropp.

Jeg spurte Hanne om hva hun tenkte om kroppen sin etter det første svangerskapet.

Hanne: Nei, jeg var bare stolt over at jeg hadde fått til dette her, jeg. Det skal sies da at jeg var veldig stolt når han var ett år for da hadde jeg gått ned 30 kg uten å gjøre noen ting for det. Ikke slanket meg, ikke trenet – ingenting, men jeg ammet i 19 mnd. da.

Jeg: Ja, ikke sant. Da går det fort.

Hanne: Det tror jeg var med å bidro. Pluss at han var veldig aktiv, og der og da var jeg utrolig fornøyd med kroppen min, fordi at jeg var jo aktiv da og den hadde jo automatisk blitt litt strammere, og en så stram kropp har jeg ikke hatt siden jeg

var en 19-20.

Hanne uttrykker at hun trivdes veldig med sin egen kropp etter hennes første svangerskap, da den hadde blitt like stram som da hun var 19-20 år. Hun forklarer dette med at hun hadde vært mye i bevegelse da barnet var aktivt, og kroppen hennes hadde da automatisk strammet seg uten at hun gikk bevisst inn for det. Hanne mener at både vektnevdgangen, og det at kroppen hadde blitt strammere skjedde mer eller mindre naturlig av seg selv uten at hun gikk inn for det.

Etter hennes andre svangerskap er ikke Hanne like stram i kroppen som etter at førstemann kom til verden. Hun beskriver dette slik:

Hanne: Stresser kanskje mer med å gå ned denne her gangen, men jeg går ikke bevisst inn for å gå ned nå heller da, men jeg er litt sånn at jeg håper at jeg ikke skal være så slapp i fisken for resten av livet. Men jeg veier bare 65kg nå, og det er jo ikke noe ille det. Det er heller mer at alt er så slapt.

Selv om Hanne er sånn passe fornøyd med vekten sin så er hun alt annet enn fornøyd med hvor slapp hun er. ”I går så hadde jeg en kjempefin dag. Da følte jeg meg kjempesexy for da følte kroppen stram” (Hanne). Dager da Hanne synes kroppen føles strammere igjen fører til en økt selvtillit, og hun betegner seg selv som kjempesexy. Slapt tilsvaret da motsatsen som er usexy, og som igjen fører til en svekket selvtillit. Videre mener Hanne at det kommer an på dagsformen om hun føler seg fin eller ikke.

Hanne: Jeg kan føle meg kjempefin enkelte dager og andre dager er det bare blæh. Alt er fælt. Da føler jeg at ingen klær passer, og alle sammen tenker: ”Åh, herregud! Hun der ser jeg må ha minst to unger!”

På de dårlige dagene blir Hanne veldig bevisst på sin egen kropp, og hun ser seg selv utenfra – slik hun tror andre oppfatter henne. Hun føler at klærne ikke passer –hun veier for mye og hun føler seg ikke spesielt fin – ikke som hun gjør når hun har en god dag og synes kroppen er stram og sexy. Dette korresponderer godt med det Bordo (1993) sier om at den stramme muskuløse kroppen blir sett på som seksuelt ladet. Man viser at man bryr seg om seg selv, og man har det som trengs for å gjøre suksess. Dette i motsetning til en kropp som er slapp, og som da utstråler tap av selvkontroll og at man ikke er disiplinert nok.

Ida sier hun trente moderat før graviditeten, men har ikke trent etter fødselen. Da jeg spør henne om hun har tenkt å begynne å trene igjen svarer hun at ”Jeg trenger det”. Selv om hun har gått ned i vekt mener hun at hun trenger å trene.

Jeg: Hvilke forandringer har skjedd med kroppen din etter graviditeten?

Ida: Vel, man er ikke like stram i hele kroppen, og proporsjonene er annerledes. Jeg har fått bredere hofter og smalere over brystet, og så har man ikke vært i like

mye aktivitet kanskje, så jeg er ikke like godt trent som jeg var før.

Ida uttrykker at hun ikke er i like godt trent som før - kroppen hennes er ikke like stram som den var, og kroppen har endret litt fasong.

Jeg spurte tobarnsmoren Ingvild om hun kunne beskrive hvordan hun så kroppen sin før hun ble gravid.

Ingvild: Den var jeg ganske fornøyd med før begge svangerskapene. For da hadde jeg jo...De er jo ganske tett så jeg var fortsatt inne i en treningsmodus. Før jeg fikk siste så var jeg veldig fornøyd. Ja, fast og hadde former, og så helt grei ut liksom. Mens, ja. Mens nå så er det ikke sånn.

Jeg: Hva skjedde?

Ingvild: Ja, ja - jeg har nå begynt på jobb da og har nå vært i jobb i ett år, og da.. ja...og er gift, og da er det liksom...hehehe. Neida, det er absolutt noe jeg ønsker å gjøre igjen, ja. Det er liksom noe som går og kverner i hodet hele tiden at jeg har lyst å være i den formen jeg var i før, da.

Ingvild hadde det vel i sin egen kropp når den var fast og hadde former, men nå er hun ikke fullt så fornøyd da hun ikke er i den samme formen lenger. Hun går og tenker mye på, og det er tydelig noe som plager henne og som hun ønsker å få gjort noe med.

Jeg: Reflekterer du ofte over de kroppslige endringene?

Ingvild: Nei, men det er jo sånn når jeg trener så blir man jo gjerne strammere og, ja, jeg...det ønsker jeg jo å være. Jeg syns jo på en måte at en fin kropp. Det som gjør en fin kropp er jo at den er stram. Om man har former og sånne ting og at ting er stramt, så er jo den mye finere enn en slapp kropp, da.

For Ingvild så er en fin kropp en stram kropp. Hun har lyst til å begynne å trene slik hun gjorde både før svangerskapene og imellom de to graviditetene slik at hun kan komme i den formen hun var i - da hun var fornøyd med kroppen sin

Ute av syne, ute av sinn - skjult bak BHen

Hanne snakker om at puppene har blitt slappere etter graviditet ”De føles jo slappere etter at de har vært full av melk i 19 mnd. pluss 6 mnd., tenkte jeg å si. De var jo fastere òg da jeg gikk gravid, også...og plutselig da etter godt over 2 år, da...2 og et halvt år...så er det bare vregte bukselommer igjen” Dette er noe hun ikke tenker over til daglig fordi ”det er ikke så ofte folk ser de, og det er bare når jeg tar av meg Bhen, og skal legge meg og sånne ting at jeg faktisk tenker over det”. Puppene er ikke på utstilling til vanlig, og det er derfor enkelt for Hanne å ikke være bevisst de når ikke andre kan se de.

Jeg: Det virker jo som du har et ganske avslappet forhold til kroppen din.

Hanne: Ja, egentlig så har jeg det. Er det noe som plager meg så er det de derre puppene, men de har jeg heller aldri vært fornøyd med. Puppene og lårene har alltid vært sånne problemområder for meg fra jeg kom i puberteten og frem til nå, så jeg tror ikke jeg blir fornøyd med mindre jeg gjør noe drastiske tiltak, og puppene tenker jeg bare over i det sekundet jeg tar av meg BH'en, og det er bare når jeg skal legge meg og sove...eller sammen med samboeren, da. Men han er nå fornøyd med meg sånn som jeg er. Så det handler mer om hvordan jeg ser på meg selv der og da, og puppene har jeg aldri vært fornøyd med uansett.

Så snart BHen faller av blir hun igjen oppmerksom på dens utseende da de blir synlige for hennes eget blikk. Hun nevner her samboeren som hun sier er fornøyd med henne sånn som hun er, men han nevnes allikevel som en faktor som gjør at hun tenker over puppenes utseende. De blir da plutselig synlig for hans blikk, og er ikke lenger skjult bak BHen. Hanne mener dette er kun måten hun ser på seg selv der og da, og dette er ikke noe hun går og grunner over til daglig.

Da jeg ber Miriam beskrive endringene som har skjedd med kroppen hennes responderer hun at:

Miriam: Puppene har jo forandret seg mye, det har de jo...

Jeg: Ja – hvordan da?

Miriam: Eh...jeg har fått hengepupper. Hehehe.

Jeg: Ja, hehehe. Det hører med.

Miriam: Ja, det gjør jo dessverre det. Så de var jeg veldig mye mer fornøyd med før jeg ble gravid. Ehm...men ellers så trives jeg veldig godt i kroppen min nå.

Miriam fremholder, i likhet med Hanne, ”hengepuppene” som den største forandringen, og det hun er minst fornøyd med. Miriam er i samsvar med de andre informantene opptatt av at kroppen skal være fast – de nye puppene som henger skaper en misnøye.

Jeg: Føler du at de kroppslige endringene har påvirket synet på deg selv – for eksempel det med puppene dine?

Miriam: Nei, egentlig ikke, men det er kanskje takket være bra Bher, da. Jeg tenker at det var sånn at puppene var noe som hang ute hele tiden, så tror jeg at jeg ville ha gått og tenkt mer over det. Men siden de skjules så godt hele tiden...

Miriam sender en takk til gode BHer som skjuler brystenes egentlige utseende. Hun mener i likhet med Hanne at det er disse som gjør at hun ikke tenker mye over de forandringene som brystene har gjennomgått, og at det nok hadde vært annerledes om puppene var synlige for andre.

Ingvild nevner brystene som noe hun kunne ha tenkt seg å ha fikset på kosmetisk om hun måtte velge. Hun er ikke fornøyd med hvordan de henger og beskriver det slik: ”Ja, når de begynner å kile deg i navlen så er det liksom ikke helt...”. Flere av informantene nevner at de er misfornøyd med at kroppen ikke

er like fast som den var før – de liker ikke deler som henger og er løse, og i likhet med Ingvild er det spesielt puppene som nevnes her.

Ulike betraktninger om magen

Når jeg spør Hanne om hun kan beskrive en idealkropp responderer hun at:

Ok, en gravid kropp. Hvis jeg kunne ha vært gravid hele tiden. For jeg har aldri følt meg så vel som da jeg var gravid for da kunne jeg slippe ut magen og bare la den være der, men det hadde jo ikke sett så bra ut å se gravid ut når man ikke er gravid, men, ja, nei...en kropp som har former da, men som ikke henger og slenger. Kanskje det er det jeg skal si da.

Om Hanne kunne velge ville hun valgt å være konstant gravid, for det er da hun føler seg fri til å slippe ut magen og ikke tenke noe mer over den. Graviditeten fører for Hanne med seg et slags fritak fra samfunnets forventninger om hvordan kroppen skal se ut. Hanne beskriver videre at idealkroppen skal ha former - hun nevner ikke det tynne idealet, men kroppen skal være fast – ingenting skal henge og slenge.

Jeg: Hvilke forandringer har skjedd med kroppen din?

Hanne: Magen.

Jeg: Magen?

Hanne: Puppene vet jeg ikke fordi det er så lenge siden jeg har sett de helt uten melk.

Jeg: Så magen er...

Hanne: Det er slappere. Akkurat nå i hvert fall. Magen min rett før jeg ble gravid med andremann var kjempeskin. Var ikke noe problem. Den var litt slappere, men det var ikke noe galt med den, nei. Ikke noe som jeg skjemtes over. Det er ikke like artig å gå i bikini nå, men det gjør meg ingenting.

Her nevner Hanne magen som noe som har endret seg, og da spesielt etter det andre svangerskapet. Hun sier at det ikke er så gøy å gå med bikini lengre - magen blir da blottlagt, og er synlig for alles øyne. Videre sier hun at hun ikke skjemtes over magen etter den første graviditeten selv om den hadde blitt litt slappere, og impliserer at hun skjemmes over hvordan den ser ut nå, selv om hun sier at det ikke gjør henne noe å gå med bikini.

Jeg: Hvor ofte tenker du på de kroppslige endringene, slik som magen din?

Hanne: Veldig sjeldent egentlig. Det er hvis NN en kveld kommer og vil kose meg på ryggen også går det fra ryggen og til magen da blir jeg litt sånn ”Uuuuu – trekk inn magen, trekk inn magen” Da kan det være at jeg blir litt sånn irritert og ”Ååh, er du nødt til å ta akkurat der?!” Det er ikke noe behagelig følelse. Jeg er ikke noe glad i at han koser med magen min noe mer. Jeg var kanskje det før. Jeg tenker over det da, men ikke sånn ellers. Kanskje hvis det er noen klær som ikke passer som jeg gjerne skulle sett at passet. Ikke klær som er i skapet mitt akkurat

nå, men noe jeg har lyst på som jeg synes ser fint ut på andre. Så kan jeg tenke litt sånn ”Uff, kan ikke bare den der bolledeigen komme bort” men, nei, svært sjeldent egentlig.

Jeg: Ok, så det er bare når du blir oppmerksom på det?

Hanne: Eller jeg bare har en skikkelig dårlig dag hvor alt er galt, men da tror jeg at alle føler det sånn på en eller annen måte. Finner feil med seg selv, og, ja...

Hanne har fått et mer anstrengt forhold til magen sin etter svangerskapet, og dette gjør seg spesielt gjeldende når kjæresten hennes tar på den. Det er da hun blir oppmerksom på de endringene som har skjedd, og hun synes at dette er en ubehagelig situasjon – hun er ikke lenger glad i at han koser med magen hennes slik hun var før graviditeten. Magens form kommer også i fokus når hun prøver på seg klær som hun synes ser bra ut på andre, men som ikke passer henne da magen kommer i veien. Da ønsker hun at magen kunne se annerledes ut, og hun uttrykker at hun er lei av den slik den ser ut nå. Hanne sier hun tenker sjeldent over hvordan magen ser ut, men når oppmerksomheten først blir ledet mot den ved klær som ikke passer, eller ved at andre ser den eller tar på den, så er magen et område som fører til mye frustrasjon og misnøye hos Hanne.

Jeg ba Mia beskrive kroppen sin sånn som hun så den før hun ble gravid.

Mia: Jeg tror jeg hadde flere komplekser før jeg ble gravid enn nå. Det er interessant. Jeg sa til NN at jeg hadde større komplekser for magen før jeg ble gravid, og NN bare: ”Det må du huske å si til henne”, og jeg bare: ”Jaa.”. Først tror jeg at jeg var litt mer bevisst magen min, og så tror jeg sikkert at jeg har tenkt at når jeg ble gravid så kommer det sikkert til å bli enda... Jeg har aldri likt magen. Ikke at jeg elsker magen min nå, men jeg har fått et mer sånn naturlig forhold til det. Jeg tror jeg var heldig som ikke fikk noen strekkmerker eller noen ting.

Jeg: Det er jo godt gjort.

Mia: Ja, men jeg vet ikke det er litt sånn merkelig, men jeg er mer fornøyd med magen nå. Men nå trener jeg ikke da.

Jeg: Nei...

Mia: Trener ikke magen, så bare sånn, magen er bare der.

Jeg: Du tenker ikke noe over den?

Mia: Nei.

Mia forteller her at hun har fått et mer naturlig og avslappet forhold til magen sin enn hun hadde før svangerskapet. Hun nevner at hun trodde at hun ville få et enda mer anstrengt forhold til den etter graviditeten – hun sier hun ikke er 100 prosent fornøyd nå heller, men at hun har et mer avslappet syn på det hele. Hun trener heller ikke magen lengre slik hun gjorde før svangerskapet da hun var mindre fornøyd. Hun føler slik sett ikke på noe behov for å forbedre magens utseende via trening, da hun har et mye mer harmonisk forhold til den, og er derfor ikke like oppmerksom på den. Mia sier hun var heldig da svangerskapet

ikke etterlot noen synlige tegn på magen. Magen har slik sett beholdt sitt pregravide utseende.

Hanne og Mia forteller begge om magene sine, men på ulike måter. Mia snakker om at hun har fått et mye mer avslappet og naturlige forhold til den etter svangerskapet, mens Hanne har utviklet et mer anstrengt forhold. Magen til Hanne har etter de to svangerskapene endret seg og fått et annet utseende – hun omtaler den som en ”bolledeig”, mens hos Mia har ikke disse endringene forekommet. Mia har beholdt det pregravide utseende på magen, mens dette ikke er tilfellet hos Hanne.

Jeg spurte Miriam om hvordan hun så kroppen sin før graviditeten?

Miriam: Ja, jeg var helt ok fornøyd egentlig, ja...det er alltid litt sånn småpirk som man vil ha bort liksom. . . litt mer av magen, og litt sånn sånne ting, men jeg har prøvd å ikke være så veldig opptatt av det... eh...ja, helt sånn ok fornøyd. Gikk litt sånn opp og ned med humøret generelt holdt jeg på å si. Hehehe.

Miriam sier hun var fornøyd med sin pregravide kropp, men at det var litt småting – slik som at hun ville bli kvitt litt mer av magen. Dette er dog noe hun har forsøkt å ikke være så opptatt av.

Jeg ba Miriam fortelle hvor ofte hun reflekterer over sine kroppslige endringer – slik som at hun hadde blitt tynnere (Miriam har tidligere fortalt at hun har gått ned en del i vekt og at hun må passe seg så hun ikke blir alt for tynn)?

Miriam: Det er sånn at når jeg står opp om morgenen og ser meg selv i speilet så blir jeg fornøyd med det at jeg har en flat morgenmage. Hehehe...men egentlig ikke noe mer utover det.

Miriam er fornøyd med magen sin om morgenen når den er helt flat – kanskje mer fornøyd nå enn før, da hun ville få bort mer av den.

Drøfting

En ny medieskapt trend man ser florerer for tiden lar seg beskrive i slagordsform som ”Strong is the new skinny”, og dette stemmer godt overens med hvordan mine informanter omtaler sine egne kropp. De nevner ikke først og fremst at de ønsker å være spesielt tynne, men uttrykker heller at de er misfornøyd med deler som henger, og at de ønsker seg en kropp som er fast og i god fysisk form.

Når mine informanter setter ord på hva de anser som en fin kropp, er det gjerne en stram kropp som fremheves. De uttrykker som sagt en viss misnøye med de kroppsdelenene, eksempelvis brystene, som har blitt slappere etter svangerskapet.

De ønsker at kroppen skal være stram, og en stram kropp er ensbetydende med en kropp hvor ingenting henger, hvor huden er fast. Dette samsvarer med det Susan Bordo (1993) sier om den vestlige kulturens kroppsideal, hvor det ikke holder at en kropp er slank, den skal i tillegg også være trent og stram, for slik å utvise den korrekte innstilling og viljestyrke. Man signaliserer via kroppen at man er disiplinert og har en god selvkontroll. Mine informanter sier ikke noe om at de ønsker en tynn kropp, men fremholder heller at en fin kropp er en som har kvinnelige former med de rette proporsjonene, men som samtidig er stram og fast. Dette korresponderer godt med det Bordo (1993) sier om at det er akseptert og godtatt at man veier litt ekstra og har former, bare dette er stramt og under kontroll. Den stramme, muskuløse kroppen viser ifølge Bordo (1993) at man har den rette holdningen; "(...) it means that one "cares" about oneself and how one appears to others, suggesting willpower, energy, control over infantile impulse, the ability to "make something" of oneself" (Bordo 1993:195).

Flere av informantene snakker om BHen som skjuler brystenes egentlige utseende. Dette synes jeg er interessant i forhold til Beauvoir og kvinner som Den Andre, der man er et objekt ikke bare i mannens øyne, men man ser seg selv utenfra, og gransker også seg selv som et objekt. Med en gang BHen faller gransker informantene seg selv utenfra, og opplever misnøye med brystenes utseende da de ikke lever opp til idealet. Hanne nevner også at på dårlige dager ser hun seg utenfra og tenker at andre ser ned på kroppen hennes – hun vurderer den fra utsiden, den blir slik sett et objekt i hennes øyne.

Ifølge Bordo er de delene av kroppen som buler ut - "Areas that are soft, loose, or "wiggly" are unacceptable, even on extremely thin bodies" (1993: 190-191). Kroppen har slik Bordo (1993) skriver, blitt et prosjekt om å fjerne alt som ikke er temmet og kontrollert, i korthet strammet inn. Det området som oftest er i søkelyset, er ifølge samme forfatter magen. Dette stemmer godt overens med hva Hanne, Mia og Miriam sier om magene sine; de har alle hatt eller har et ønske om å bli kvitt mer av den og få den strammet opp. Hanne refererer til den som en "bolledeig", Mia forteller at hun hadde et dårligere forhold til den før graviditeten, og at hun trente for å stramme den opp, og Miriam snakker om at hun ønsket å bli kvitt mer av den før graviditeten, og sier nå at hun er fornøyd om morgenen når hun har helt flat mage.

Susan Bordo (1993: 202) skriver: "Significantly the part of the obese anatomy most often targeted for vicious attack and most despised by the obese themselves is the stomach – symbol of consumption." Forfatteren sier her at magen er for de overvektige et symbol på konsumpsjon - magen blir et slags tegn på deres overdrevne matinntak. En flat mage vil i så måte symbolisere at man kan å beherske sitt matinntak – man utviser en god selvkontroll.

Bordo (1993) mener at magen også er i fokus hos anorektikeren – det er dens

utstående og myke form som fremkaller angst hos disse to gruppene. Magen og andre deler av kroppen som ikke er strammet inn blir ifølge Bordo (1993) en markør for ens indre orden – en mage som ikke er under kontroll, som ikke er flat og stram, vil vise omverden at en ikke har kontroll over sine lyster og impulser. Man mangler viljestyrke. Dette kan forklare informantenes opptatthet av magen – den fungerer som en markør for deres indre tilstand, og idealet de måler magene deres opp imot er en temmet og flat mage som viser verden rundt at de har den rette viljestyrken.

Kroppsidealet som stram og trent som råder i samfunnet danner informantenes forståelsesramme rundt hva de anser som pent og mindre pent – hva som passer inn i rammen og hva som blir stående utenfor som et avvik fra dette. Når kroppen ikke er like fast lengre etter et svangerskap når man ikke opp til dette idealet, og de delene som har blitt slappere fører til en misnøye hos informantene.

Foucault (1995) sin teori om makt som gjennomsyrrer kroppen og befolkningen, med kjønnen som forankringspunkt og inngangsport til begge registre, kan brukes til å se på den postgravide kroppen som en arena for manifestering av samfunnets makt over kjønnen og disiplineringen av kroppen - der samfunnet sitt ideal rundt kvinnekroppen som stram og skavankefri legges over på den postgravide som må disiplinere og kontrollere sin kropp for å oppnå like mye verdi som det idealet innehar i samfunnet. Hva som er kvinnelig og ikke er det idealet i samfunnet som bestemmer, og det er dette kvinnene måler sin egen feminitet utfra. Denne makten over ens legeme har blitt innprentet fra fødsel og ligger slik sett forankret i hver og en, og gjør det vanskelig å være bevisst eller tenke på annen måte om dette.

Kapittel 6: Den funksjonelle kroppen

Informantene har i de tidligere kapitlene snakket frem diskurser som de betrakter og omtaler deres egne kropp gjennom. Det er en selvfølgelighet for mange av dem å tilbakeføre deres postgravide kropp til dens pregravide vekt, og de vurderer en stram kropp som mer estetisk enn en som er slapp. Dette er diskurser som de tar i bruk når de vurderer deres egen kropp. Men flere av informantene snakker frem en annen kroppsdiskurs – de fremholder at det er dens funksjonalitet, og formen den er i som er det viktigste. Dette skal jeg gå nærmere inn på i dette kapitlet. Jeg drøfter og oppsummerer så det som har kommet frem i analysen, og helt til slutt i kapitlet drøfter jeg kampen som foregår mellom de to konkurrerende diskurser – det estetiske ved kroppen og dens funksjonalitet.

Jeg spurte tobarnsmoren Ingvild om hva hun tenkte om kroppen sin etter det første svangerskapet?

Ingvild: Jeg har egentlig aldri vært så veldig fokusert på akkurat hvordan kroppen min ser ut da, mer det å holde meg i form.

Jeg: Sammenligner du kroppen din sånn den ser ut nå med hvordan den så ut før? Det har du snakket litt om før – at du vil komme i form.

Ingvild: Ja, men da er det jo sånn at jeg vil være i bra fysisk form - ting blir jo lettere når du er i god form...mer opplagt og sånne ting. Så det er jo ikke at det har noe med utseendet på kroppen din å gjøre sånn sett.

Jeg: Hva legger du i å ha en sunn kropp?

Ingvild: Nei, det må jo være at du klarer å gjøre de daglige tingene også at du fungerer normalt.

Ingvild presiserer at hun ikke ønsker å trene på grunn av utseendet, men fordi hun vil at kroppen skal være i god fysisk form. Kroppen skal være funksjonell hvor hun kan gjøre de dagligdagse gjøremålene uten anstrengelse, hvor kroppen ikke utgjør en ekstra belastning. Ingvild mener at en kropp i god fysisk form vil føre til at man er mer opplagt – dette kan tolkes til å ha mer energi til å utføre det man skal i hverdagen. Dette sier hun er viktigere enn hvordan kroppen ser ut.

Ingvild sier at hun har et avslappet forhold til sin egen kropp ”Jeg tenker kanskje at det er litt andre ting som er viktig enn akkurat kroppen, da”. Hun ønsker ikke at utseendet skal ha hovedfokus, hun mener at det er andre ting i livet som er mer betydningsfullt. Samtidig så fortalte hun i foregående kapittel om at hun synes en stram kropp er en fin kropp. Hun har lyst til å begynne å trene igjen for å få kroppen i bedre form, noe som medfører at hun får en fastere kropp på kjøpet. Hun prøver i likhet med flere av de andre informantene å fremstille utseendet på kroppen som mindre viktig, utseendet skal ikke stå i fokus og de ønsker ikke å fremstå som opptatt av dette.

Ida forteller at hun alltid har vært lang og tynn. Hun beskriver sin pregravide kropp som en ”pinne”. Jeg spurte henne om hun sammenligner kroppen sin sånn som den er nå med hvordan den var før hun ble gravid?

Ida: Ja, det tror jeg.

Jeg: Hva tenker du da?

Ida: Nei, at man vil være i samme form, og at man passer kanskje i litt samme type klær som før, men det har ikke vært noe jeg har jobbet for at det skal skje. Det har skjedd av seg selv, men jeg tenker mer på at jeg skal være i form sånn at man kan gjøre de tingene man vil til daglig. Det har mer å si enn på en måte enn nøyaktig hvordan man ser ut.

Jeg: Ok, så du vil kanskje ha en mer velfungerende kropp?

Ida: Ja! Det har mer å si hvor mye man kan gjøre med kroppen sin på en måte enn hvordan den ser ut.

Ida forteller at hun ønsker å være i form, hun vil at kroppen skal passe inn i de klærne hun brukte før, men det er kroppens form hun er mest opptatt av. Kropp for henne skal være mer funksjonell enn estetisk. Hun presiserer videre at hun ikke har arbeidet for å komme inn i sine gamle klær, men det har skjedd av seg selv. Kroppen har ordnet opp i det selv og hun har ikke behøvd å gjøre noe for det. Det at hun har gått ned i vekt har skjedd helt naturlig, men hun vil heller at kroppen skal være i god form, og sier i likhet med Ingvild at hun vil at kroppen skal være funksjonell slik at hun kan gjøre det hun vil i det daglige uten at kroppen skal være en hindring.

Hanne forteller at hun gikk mye opp i vekt under sitt første svangerskap, men at hun gikk ned en del i løpet av året etter fødselen. Jeg spurte Hanne om hun kunne beskrive en kropp som hun anså som et forbilde?

Hanne: Ikke en kropp, men heller typen som bærer kroppen, fordi at for meg så spiller det ikke så mye rolle for hvordan man ser ut bare man er vel med seg selv. For det vet jeg for jeg har vært på begge endene av skalaen. Trives verken som 55 kg og helt stram i kroppen, og jeg trives ikke som 70 kg og bolledeig. Så man må bare lære seg å leve med kroppen man har.

I likhet med Ida og Ingvild så synes ikke Hanne at man skal legge så mye vekt på det utseendemessige. Hun mener heller at det er hvordan man har det med seg selv, og hva man da utsondrer til omgivelsene som er det viktigste. Hanne sier hun verken trivdes som slank og stram eller som ”bolledeig”. Hun mener man må lære å akseptere sin egen kropp for slik å få det bra med seg selv. Man kan tolke det dithen at Hanne mener at man aldri blir helt fornøyd med egen kropp uansett hvordan den ser ut om man ikke også har en god selvfølelse.

Jeg spurte Miriam om hun kunne beskrive en kropp som hun anså som et forbilde for henne?

Miriam Ja, jeg tror jeg ville ha vært veldig tynn, og...eller ikke sånn supertynn da, men atletisk altså at man ser sunn og frisk ut, og...ja, at man ser ut som man har det bra, da.

Jeg: En sunn kropp – hvordan vil du beskrive det?

Miriam: En som ser atletisk ut - ikke overdrevet atletisk, men som ser ut som man lett kan bevege seg, da.

I samsvar med flere av de andre informantene fremhever Miriam kroppens funksjonalitet – at man kan bevege seg lett – som et viktig aspekt i sin beskrivelse av det hun anser som en idealkropp. Denne kroppen skal i tillegg se sunn og frisk ut, og i likhet med Hanne mener Miriam at det skal se ut som man trives i egen kropp.

Jeg spurte Miriam om hun sammenligner sin postgravide kropp med sin pregravide?

Miriam: Jeg tenker egentlig at jeg er overrasket over hvor lite kroppen har forandret seg, også syns jeg egentlig jeg ser mer effekt av ammingen enn av gravidmagen da, hvis man tenker litt sånn. Når jeg ser meg i speilet er jeg mer fornøyd nå enn før jeg ble gravid, egentlig. Jeg er veldig imponert over at kroppen min klarte å lage et barn, liksom, og ikke bli helt ødelagt etterpå -for det var jo utrolig fascinerende.

Jeg: Ja...

Miriam: Jeg er liksom litt mer stolt over kroppen min da, men mer det biologiske i det, og ikke sånn utseendemessig, men, ja...jeg er veldig stolt over at jeg kunne få til det her.

Miriam er stolt og imponert over sine egen kropp og det den fikk til – med dette mener hun ikke det faktum at kroppen hennes ikke forandret seg så mye, men mer det at kroppen hennes klarte å lage et barn – dog samtidig som den ikke ble helt ødelagt av det. Kroppen hennes klarte å utføre et stykke hardt arbeid - nemlig det å lage, og bringe et barn til verden. Man kan si at Miriam verdsetter kroppens biologiske funksjonalitet fremfor dens utseende.

Trine sier at hun bare har klart å kvitte seg med halvparten av kiloene hun la på seg under svangerskapet, og at det er et mål å komme tilbake til sin pregravide vekt, men hun mener ikke at det er dette som skaper de største bekymringer. Hun snakker om den fysiske formen.

Jeg: Sammenligner du din postgravide kropp med din pregravide? Eventuelt hvilke tanker gjør du deg da?

Trine: Ja, jeg skulle jo selvfølgelig ønske at jeg gikk ned i vekt. Jeg har egentlig ikke så veldig store bekymringer, men det er liksom det at bunaden er sinnsykt trang. Det er sånne der ting liksom. Til daglig så...

Jeg: Du tenker ikke så mye over det?

Trine: Nei, det er egentlig mer det at jeg kjenner at den fysiske formen er mye dårligere.

Jeg: Så du er ikke så bekymret over vekten?

Trine: Nei, den går ned igjen når jeg bare begynner å trene igjen.

Trine sier hun kun bekymrer seg over vekten sin når hun blir påmint det, men hun har et tydelig ønske om å gå ned i vekt og tilbake til sin pregravide størrelse. Det at hun skal ned i vekt anser hun i likhet med mange av de andre informantene nærmest som en selvfølgelighet. Samtidig er det det at kroppens funksjonalitet som er svekket som bekymrer henne mest. Vekten tar hun av når hun bare begynner å trene igjen. Trine snakker også om at hun vil at kroppen skal være sunn og velfungerende ”En sunn kropp er noe jeg er veldig opptatt av” (Trine). Denne sunnheten kan da tolkes som å være i god fysisk form – hvor kroppen er frisk og veltrent, og at man derved kan bevege kroppen uten store anstrengelser. Dette ser Trine på som langt viktigere enn akkurat hvordan kroppen ser ut. Hun svarer ”Utseendemessig egentlig ikke noe spesielt forbilde, mer opptatt av at man skal være sunn” da jeg spør henne om det er en spesiell kropp hun anser som et forbilde.

Drøfting

Flere av informantene snakker om kroppens fysiske form som viktigere enn dens utseende. De ønsker at kroppen skal kunne bevege seg lett slik at de kan utføre sine daglige gjøremål uten anstrengelser. Kroppen skal først og fremst være funksjonell, og de fremholder at dens utseendet er mindre viktig. Hanne mener at det er viktigere at man trives med den kroppen man har og at man utstråler dette fremfor å ha idealkroppen. Trine snakker om at hun vil at kroppen skal være sunn – kroppen skal være i god fysisk form, den skal være frisk og velfungerende, og dette er langt viktigere for henne enn at kroppen skal ha det ”riktige” utseendet. Informantene avviser at de lar seg påvirke av samfunnets kroppsdiskurs, og anvender heller en annen inngangsport hvor det er hva man kan gjøre med kroppen og hvordan den kan brukes i det daglige som skal stå i sentrum. Man skal helst akseptere sin egen kropp, og heller vedlikeholde den via trening slik at den fungerer optimalt slik at man dermed får mer energi og større kapasitet til å utføre de oppgavene man skal i hverdagen.

Diskusjon: Estetik vs. Funksjonalitet

Her skal jeg drøfte den diskursive kampen som utfolder seg mellom det estetiske ved kroppen og dens funksjonalitet. Informantene har som det refereres til i de øvrige kapitlene gitt uttrykk for at de synes at en fin kropp er en stram kropp, og de tar det som en selvfølge at de ekstra kiloene de fikk etter graviditeten skal av

igjen, men samtidig er det dens funksjonalitet flere av dem mener er det viktigste aspektet.

Det er altså kroppens funksjonalitet flere av informantene fremholder som hovedfokus, men samtidig ønsker de seg en stram kropp, som de anser som finere enn en som er slapp. De forsøker å avvise at kroppens utseende er viktig, men snakker allikevel om den stramme kroppen som utseendemessig finere enn en som ikke er fullt så stram. De trener for å komme tilbake i fysisk form slik at man lettere kan bevege seg, men får i tillegg en strammere kropp som de synes ser bedre ut enn en som er løs.

Informantene ønsker seg en kropp som er stram og trent fremfor en som er utrent og slapp. Man anser den stramme kroppen som et ideal og den postgravide kroppens hengende deler er noe flere av informantene er misfornøyd med. Idealet som snakkes frem, og som er en selvfølgelighet som eksisterer, er med på å forme respondentenes syn på egen kropp. Man anser slapphet som mindre pent, og dette er med på å skape en uttalt misnøye, og derigjennom et ønske om å komme i form via trening.

Det å gå ned i vekt henger klart sammen med å få en bedre fysisk form og en strammere kropp. Det er ingen, bortsett fra én, som snakker om at de ønsker seg en slank kropp, men de er alle opptatt av å gå ned de kiloene de la på seg under svangerskapet. Informantene sier at utseendet ikke er så viktig, de vil heller at kroppen skal være i god form; sunn, frisk og velfungerende. En kropp som ikke er i form men som er slapp, utstråler usunnhet – og at den ikke er på topp funksjonsmessig. Respondentene vil ha en kropp de kan bevege seg lett med, men som på samme tid er stram og fin å se på. De ønsker å fremstille utseendet som uviktig for dem, men har likevel lyst til å ha en stram kropp som de anser som penest.

Flere av informantene fremhever det funksjonelle ved kroppen som viktigere enn det estetiske ved den, men det utspiller seg allikevel en diskursiv kamp om hvilke av disse begrepene man skal forstå kroppen via. Informantene avviser at de lar seg påvirke av de skjønnhetsidealene som står sterkest. En kropp må fungere ordentlig for at de skal få utføre sine gjøremål; kroppen skal jobbe med dem og ikke mot dem, dette er dens viktigste aspekt. Informantene anser på sett og vis at det er en svakhet å la seg påvirke av rådende kroppsidealer. De snakker heller om å holde kroppen i form slik at den er sterk, ikke fordi de vil at den skal se pen ut.

Man kan si at informantene med dette snakker frem en diskurs hvor det er innforstått at de er fornuftige og reflekterte nok til at de ikke lar seg påvirke av de skjønnhetsidealene som råder i samfunnet. De har andre og viktigere ting å bruke tiden sin på enn å leve opp til dette; kroppene deres skal heller være sunne

og funksjonelle. Dette korresponderer godt med det Bordo (1993) sier om at kvinner i den postmoderne verden er svært motvillige til å betegne seg selv som passive ofre for de skjønnhetsidealene som florerer i media (Lintoft 2009: 16). Informantene mine snakker heller frem en diskursiv forståelse om at kroppen er bra nok så lenge den er god å jobbe med – så lenge den fungerer som den skal, og man er frisk og sunn. Dette er noe eksempelvis Hanne og Miriam snakker om når de beskriver en idealkropp, at det skal se ut som om man trives i egen kropp.

Informantene fremholder at skjønnhet er noe som kommer innenfra, og så lenge man utstråler at man har det bra og trives i egen kropp, og at man har selvtillit, så duger alle kropper uansett. Bordo (1993) mener derimot at sannheten er at ikke alle kropper duger – ”(...) not every body will *do*” (Bordo 1993: 250).

Slik tidligere nevnt i teorikapittelet, mener Mike Featherstone (1991) at i dagens konsumkultur har vedlikeholdet av den indre kroppen, ens helse og kroppens funksjonalitet, blitt koblet sammen med ens ytre kropp – utseendet. ”The reward for ascetic body work ceases to be spiritual salvation or even improved health, but becomes an enhanced appearance and more marketable self” (Featherstone et al. 1991: 170-171). Informantene mine mener at det er vedlikeholdet av den indre kroppen som er det viktigste, men ved å ta i bruk Featherstone (1991) sin teori der den indre og ytre kroppen har blitt forent – der den viktigste hensikten ved å holde kroppens funksjonalitet ved like er å forbedre dens utseende – kan man si at informantene fremhever kroppens funksjonalitet, men de får samtidig en bedring av dens utseende med på kjøpet. Man kan slik sett si at kroppens funksjonalitet og kroppens utseende går hånd i hånd.

Kapittel 7: *Rites de passage* - overgangen til å bli mor og få en 'mors kropp'

Fødselen markerer overgangen til informantenes nye status som mor. Dette betegnes som en *rites de passage* eller overgangsrite som markerer overgangen fra et stadium i livet til en annen – en reise fra en status til en annen. Samuelsen (2001) skriver i sin artikkel *Problemet er at du er en kvinne* at barnefødsler markerer en overgang – *rites de passage* – også til en annen kropp, nemlig mors kroppen. Kroppene til mine informanter har gjennomgått forandringer av mer eller mindre karakter – felles er at de alle nå har en kropp som bærer merker etter graviditet. Kroppen har på mange måter vært igjennom en transformasjon. Hva betyr den postgravide kroppen for de? Hvordan omtaler de kroppen sin med tanke på at den nå er endret, og hva har overgangen til å bli mor hatt å si for respondentenes syn på egen kropp? Jeg går i dette kapitlet nærmere inn på hvordan deres nye rolle som mødre har påvirket deres syn på egen kropp, og hvordan informantene mine omtaler sin nye mors kropp.

Morsrollen

Jeg spurte Mia om hun føler seg avslappet i forhold til kroppen sin (dette er noe hun har snakket frem tidligere)

Mia: Jaa, jeg er jo helt avslappet i forhold til kroppen min. Mer nå enn før

Jeg: Mmm

Mia: Jeg tror ikke jeg har tid til å tenke på det. Er konstant trøtt og bare uuuuu...

Etter at Mia ble mor har det forståelig nok blitt mindre tid og søvn. Mia sier hun er mer fornøyd og avslappet til egen kropp nå enn hva hun var før svangerskapet – og sier i en spøkefull tone at hun ikke har tid til å tenke over det lenger.

Jeg spurte Mia om hun føler at de kroppslige endringene har påvirket hennes syn på seg selv?

Mia: Jeg har blitt mer avslappet.

Jeg: Det er jo ganske positivt.

Mia: Ja, jeg gir jo mer faen.

Jeg: Hehehe

Mia: Ja, men jeg gjør jo det. Nå har jo jeg... Jeg har jo en mann som er veldig sånn flink til å gi kompliment, men jeg er kjempedårlig til å ta imot kompliment da. Da blir jeg bare sånn Neih! Sier ikke takk og sånn. Jeg har jo hatt veldig fokus på det før. Jeg føler at jeg har blitt mer avslappet etter at jeg fikk unge.

Etter at Mia ble mor har hun som sagt fått et mye mer harmonisk forhold til egen kropp. Hun var mye mer fokusert på egen kropp og utseende før barnet

kom til verden. Mia sier at hun var dårlig til å ta imot komplimenter fra mannen sin – hun trodde ikke helt på ham, og responderte derfor negativt til hans gode ord om utseendet hennes. Dette fokuset har derimot endret seg etter barnets ankomst, og hun gir nå mye mer faen som hun selv ordsetter det. Hun er ikke lenger så opptatt av kropp og utseende, og bryr seg ikke i like stor grad om hvordan hun ser ut. Morsrollen konsumerer mer tid, og Mia har fått et endret syn på hva som er viktigst.

Jeg ber Ingvild fortelle hvilke endringer kroppen hennes har gjennomgått etter svangerskapene

Ingvild: Ja, det er nå underlivet...hehehe. Jeg trodde jo det var bare å hoppe og sprette på aerobic to uker etterpå, men det var det jo ikke...hehehe. Så, ja, bortsett fra det så er jeg mer fornøyd med kroppen min etter faktisk svangerskapene enn hva jeg var før.

Jeg: Var du det, ja. Hva var du misfornøyd med før?

Ingvild: Tror det går littegranne på at du føler deg kanskje mere kvinnelig.

Jeg: Kvinnelig, ja!? Hva legger du i å være kvinnelig?

Ingvild: Nei, du føler jo mer at du har et større ansvar...du føler - eller for meg så har det bestandig vært meningen at jeg skulle ha hatt unger, og det har vært mitt største ønske å etablere seg og få familie. Det på en måte gir meg selvtillit da.

For Ingvild så har den store drømmen vært en egen familie, og hun forteller at hun har blitt mye mer fornøyd med egen kropp etter graviditetene. Hun føler seg mye mer kvinnelig – dette forklarer hun med at hun har et mye større ansvar nå som hun har barn og dette har gitt henne selvtillit. Kroppen kommer i bakgrunnen og morsrollen fører til et helt et annet fokus.

Morskroppen

Jeg spurte Ida om hvilke tanker hun gjør seg om sine kroppslige endringer? ”Jeg har opplevd det som kanskje...jeg føler meg mer som...mer voksen.” Ida forteller at hun ser på seg selv som mer voksen når hun tenker på de kroppslige endringene hun har vært igjennom. At hun sier voksen kan være i betydning av at hun synes hun har fått en mer moderlig kropp – en mors kropp. De kroppslige endringene vitner kanskje om en slags overgang fra en ren og ubesudlet ungdomskropp til en postgravid kropp som representerer hennes nye rolle som en voksen og ansvarlig mor.

Jeg spurte Miriam om hun kunne fortelle hva hun tenker om sin egen kropp når hun står foran speilet

Miriam: Ehm... jeg tenker ofte at jeg ser veldig ung ut, og at jeg har litt sånn derre ... at jeg ikke har en typisk sånn derre mammakropp, også kommer det litt an på humøret om jeg synes det er en god eller dårlig ting rett og slett

Jeg: En mammakropp – hva tenker du da?

Miriam: Eh... eller sånn...du vet...som har sånn appelsinhud på lårene og strekkmerker på magen, og sånn som jeg så for meg det skulle bli da, også har det ikke blitt og det er jo veldig fint, men på en annen side så føler jeg meg litt sånn...litt for ung for å være mor da, eller at jeg har en for ung kropp til å være mamma – det høres kanskje veldig teit ut...hehehe.

Jeg: Nei, da!

Miriam: Eh... jeg føler meg litt ung rett og slett selv om jeg ikke er det, også ser jeg veldig ung ut. Jeg har hatt lyst til å skrive...eller da jeg gikk rundt med baby så hadde jeg lyst til å skrive (alder) i panna mi liksom, og si at jeg var gammel nok. Hehehe. Høres kanskje litt merkelig ut når jeg sier det høyt, men, ja...

Jeg: Du er redd for å bli oppfattet som en veldig ung mamma?

Miriam: Ja, egentlig, men det har kanskje noe med at jeg bor i XX, og det er vanligere å få barn når man nærmer seg 40 her, liksom.

Når Miriam betrakter sin egen kropp i speilet ser hun en kropp som hun synes ser for ung ut til å være mor. Hun har ikke fått den ”mammakroppen” hun så for seg at hun kom til å få – hun fikk ikke strekkmerkene eller appelsinhuden som hun forestilte seg. Dette er noe hun veksler mellom å synes er positivt eller negativt alt ettersom hvilket humør hun er i. Hun sier samtidig at hun synes det er veldig fint at hun ikke opplevde de helt store endringene, men samtidig synes hun ikke kroppen hennes samsvarer helt med det at hun nå har blitt mamma. Hun er redd for at andre skal oppfatte henne som for ung til å ha barn. Dette gjorde seg spesielt gjeldende når hun var på trilletur med babyen – da følte hun for å skrive alderen sin i panna siden hun følte at andre ville se på henne som langt yngre enn hun var, og at hun da representerte et avvik fra det som blir sett på som normal alder å få barn på der hun kommer fra. Dette begrunner hun med at hun ser så ung ut, og at hun bor et sted hvor de fleste blir mødre sent i livet.

Ingvild forteller at hun føler seg mer kvinnelig etter at hun ble mor. Jeg spør henne om hun synes at kroppen hennes også har blitt mer kvinnelig?

Ingvild: Ja, den har jo... jah... det har jo... Det vises sikkert ikke sånn sett, men for meg så føler jeg at det er mer, ja, sånn skal en kropp se ut etter at du har fått unger på en måte, da. Jeg har kanskje et veldig sånn...merkelig syn på sånne ting i forhold til mange andre da som jeg snakker med. Hehehe. De er jo veldig sånn negativ til det og sånn, mens jeg kanskje ser det positive i det igjen, da

Mens andre mødre Ingvild har snakket med stiller seg negative til de kroppslige forandringene de har opplevd velger Ingvild å se på dette som noe positivt. Hun mener at kroppen hennes ser ut slik en kropp som har født barn skal se ut.

Jeg: Føler du at de kroppslige endringene har påvirket synet på deg selv?

Ingvild: Påvirket?

Jeg: Synet på deg selv. Hvordan du ser deg selv.

Ingvild: Hmm... Ja, det må jo være det at jeg føler meg mer kvinnelig, da

Kroppen hennes har for henne blitt mer kvinnelig og har ført til at hun også føler seg mer kvinnelig. Man kan si at hun har fått den morskroppen som hun synes er naturlig å få etter at man har fått barn, og at for henne representerer denne moderlige kroppen mye mer kvinnelighet enn den pregravide kroppen.

Som nevnt tidligere har både Hanne og Miriam snakket om at de er stolte over det de og kroppen deres har klart. Når jeg spurte Hanne om hva hun tenkte om kroppen sin etter hennes første svangerskap responderte hun ”Nei, jeg var bare stolt over at jeg hadde fått til det her jeg”. Hanne var stolt over at hun hadde fått til å lage et barn – hun var stolt over at kroppen hennes hadde mestret det. Miriam snakket som sagt også om at hun var stolt over kroppen sin ”Jeg er liksom litt mer stolt over kroppen min, da (...) jeg er veldig stolt over at jeg kunne få det her til” De er begge stolte over det de har klart å gjennomføre – nemlig å sette et barn til verden.

Drøfting

Det informantene forteller korresponderer godt med Brewis & Sinclair (2000) sine funn omkring kvinners forhold til kropp, hvorav det å få barn fører til at de ikke tar like mye vare på egen kropp som de skulle ønske. Brewis & Sinclair (2000) mener dette viser at suksessen de har som mor er like viktig for kvinnenens selvforståelse – om ikke mer – enn å holde kroppen i form. Dette er konkurrerende diskurser som informanten forholder seg til – skal den signifikante identitetsmarkøren være ens kropp eller ens rolle som mor?

For enkelte av informantene er morsrollen en mer betydningsfull identitetsmarkør for dem enn hva kroppen er, og de danner sin selvforståelse via nettopp denne konkurrerende diskursen. Dette samsvarer med det Knight (1994) mener om at ens identitet ikke realiseres knirkefritt, men at man stadig kjemper mot en opplevelse av splittelse og spenning – informantene må forholde seg til ulike konkurrerende diskurser, og det foregår en stadig kamp om hvilken av disse diskursene de skal vektlegge for å skape sin egen identitet.

Fødselen markerer som sagt informantenes overgang til å bli mødre. De får da en ny status som mor. Denne forvandlingen som skjer gir informantene mine et helt nytt syn på tilværelsen, der man får en ny diskursiv språkramme å forholde seg til hvor man kan anse morsrollen som viktigere enn kroppens utseende. Man kan slik sett avvise de kroppsidealene som råder, da man har fått en viktigere og mer betydningsfull oppgave som overskygger dette.

Samuelson (2001) sier at kroppen gjennomgår en ni måneder lang transformasjon hvor man etter fødselen har blitt en ”annen”- i betydning at

kroppen har endret seg og blitt en ny. Dette synes jeg passer godt med det informantene mine har snakket om i dette kapitlet. Hvorav de kroppslige endringene gjør at Ida føler seg mer voksen etter graviditeten, mens Miriam synes ikke kroppen hennes har endret seg til den mammakroppen hun forestilte seg og føler at den ser for ung ut. Ingvild synes kroppen hennes har blitt mer kvinnelig, og omfavner sin nye kropp som noe positivt – den ser ut slik den er ment å se ut etter barnefødsler. Både Hanne og Miriam uttrykker at de er stolte over seg selv og det kroppen deres har mestret gjennom å sette et barn til verden. Man kan si at deres ”nye” mors kropp representerer at de har klart å gjennomføre en prøvelse som de har mestret godt - og dette frembringer en følelse av stolthet.

Kapittel 8: Postgravide i medias søkelys

I media ser man stadig vekk oppslag om kjendiser som har gått raskt tilbake til sitt pregravide utgangspunkt kun kort tid etter fødsel. Hva sier dette om den postgravide kroppen? Jeg går i dette kapitlet nærmere inn på slike oppslag og ser på hvilke diskurser som tilbys via media. Som nevnt i metodekapitlet viste jeg informantene mine en artikkel: *Slik ble hun tynn igjen. Jessica Alba er tilbake i toppform, kun to måneder etter at hun fødte. Se hvordan her* (Rosenberg 2008). Denne artikkelen omhandler den amerikanske skuespillerinnen Jessica Alba som hadde tatt av mye vekt, og kommet i form igjen 2 måneder etter fødselen. Artikkelen om Alba valgte jeg fordi den representerer godt slike oppslag som går igjen i media. Jeg går nærmere inn på responsen informantene mine kom med til de diskursene de tilbys via denne artikkelen. Jeg starter med å se på ulike medieoppslag for å danne et bilde av hvordan media velger å fremstille den postgravide kroppen. Deretter går jeg inn på responsen som mine informanter kom med etter at de hadde lest artikkelen jeg viste de under intervjuet.

Medieoppslag

Som nevnt i innledningen så la bloggeren Caroline Berg Eriksen ut et bilde på bloggen sin for å vise frem kroppen sin som hadde hentet seg inn relativt raskt etter fødselen. Berg Eriksen var avfotografert i BH og truse hvor man kunne se en slank, veltrent kropp hvor magen var flat. Dette ble en stor snakkis en periode og mange hevdet at hun ga et urealistisk bilde på hvordan en postgravid kropp ser ut så kort tid etter en fødsel, og at hun var et usunt forbilde for andre kvinner. Det kom motreaksjoner til Fotballfruens foto hvor blant annet bloggeren Marna Haugen Burøe (2014) som går under navnet ”Komikerfrue” la ut et bilde av egen kropp noen dager etter fødsel hvor man kunne se at magen fortsatt var rund.

Fotballfruen sier, i et intervju med Knudsen og Marthinussen (2013), blant annet dette om grunnen til at hun la ut bildet:

Jeg la ut bildet fordi jeg er stolt over meg selv og kroppen min etter noe så tøft som en graviditet/fødsel, og det synes jeg alle mødre, uansett kropp, skal være Under graviditeten var det mange som sa til meg at kroppen min aldri ville bli den samme. Jeg ville vise at det ikke er helt slik.

Berg Eriksen var stolt av egen kropp da den hadde hentet seg inn og hun var tilbake til utgangspunktet og idealkroppen – slank og stram – såpass raskt etter fødsel.

I artikkelen om Jessica Alba fremheves det at hun har gått ned fra en størrelse 42 til størrelse 38. Hun har trent 6 ganger i uken, og det nevnes at hun har ulike treningsapparater hjemme som hun bruker for å stramme opp kroppen. I tillegg går hun på en diett. Det er ingen tvil om at hun har jobbet hardt for å komme i form igjen, og idealet er en slank, veltrent kropp. Artikkelen refererer til en uttalelse av Alba fra et annet intervju der hun sier at ”Jeg følte meg aldri mindre sexy under graviditeten...men jeg ville kvitte meg med all vekten” Når svangerskapet er overstått vil hun kvitte seg med de kiloene hun la på seg. Hun ønsker seg tilbake til sin pregravide vekt.

Fellesnevneren for de fleste av slike oppslag som omhandler kjendiser sine postgravide kropp er at de har klart å få tilbake en kropp som er tilnærmet lik deres pregravide utgangspunkt kort tid etter fødsel. Det ligger en gitt forventning om at disse kvinnene skal jobbe seg tilbake til den kroppen de hadde før svangerskapet på kortest mulig tid, og denne forventningen er det flere av de som arbeider hardt for å innfri. Både via tekst og foto får man et klart bilde av at de har fått den veltrente, stramme og slanke idealkroppen tilbake. Man kan se over – og underskrifter som: *Anne Grete bruker maraton til å få tilbake kroppen Hun ser fantastisk ut bare fire måneder etter fødselen* (Næss 2015), *Hun ser fantastisk ut bare fire måneder etter fødsel - Skuespiller Jessica Biel ligger i hardtrening for å bli kvitt babykiloene* (Bjørnstad 2015), og *Katrine Moholt fikk drømmekroppen etter fødselen - Den populære TV 2-programlederen ble kvitt kiloene etter fødselen kun ved hjelp av trilleturer og amming* (Ekker et al.2015).

Motreaksjoner til disse oppslagene kommer gjerne i form av kvinner som viser frem kroppene sine som bærer tydelige tegn etter graviditet, og som mener man skal godta mammakroppen slik den er og heller fokusere på at det den har klart å lage et barn. Et eksempel på slik motreaksjon er artikkelen *”Alle” liker Josefines mage – På rekordtid har tobarnsmoren fått 30 000 likes og hylles i sosiale medier* (Langset 2015) som omhandler Josefine Carlsson som postet et bilde av magen sin på facebook. Hun hadde etter to graviditeter fått løs hud, navlebrokk og strekkmerker på magen. I artikkelen er hun intervjuet og hun uttaler at:

Jeg har alltid vært fornøyd og trygg med egen kropp. Dette til tross for at det er et veldig press på at kvinner skal se bra ut. Man kan jo ikke åpne et ukeblad eller en instagramside uten at bildene og rådene slår imot deg. Det gjelder også for gravide. «Tren slik og slik før fødselen». «Slik får du kroppen din tilbake». Det er helt på styr. Hele tiden det maset om at man skal tilbake til sitt opprinnelig jeg, sier hun opprørt.

Josefine sier at hun var fornøyd med kroppen sin på tross av alt press om å se bra ut. Hun var lei alt kroppsfokuset i media som fortalte at man skulle tilbake

til sin opprinnelige kropp etter graviditet. Carlsson sier videre i intervjuet at hun vurderte kirurgi for å fikse magen, men bestemte seg for å la være.

Man må forsøke å se forbi det ytre. Jeg er takknemlig for å ha en frisk kropp, en kropp som jobber for meg og får meg til å fungere hver dag. Det er jo det som er det viktigste, sier hun.

Carlsson sier at det viktigste er at kroppen er frisk slik at hun kan fungere i hverdagen.

Informantenes respons

Jeg viste Mia artikkelen om Jessica Alba som hadde gått tilbake til sitt pregravide utgangspunkt to måneder etter fødsel. Jeg ba henne så om å fortelle meg hva hun synes om slike overskrifter.

Mia: Haha, uff, nei, det første jeg tenker... Det første jeg tenker er at det er latterlig. 6 måneder etter fødselen hadde jeg fremdeles problemer med å gå. Jeg kan flire av dette her for jeg tenker at det ikke er realistisk i det hele tatt. For det første har hun sikkert... Hun kan sikkert bruke store deler av dagen sin på å trene. Hun har sikkert personlig trener og blablabla, også tenker jeg - er det et mål å være tilbake i toppform 2 måneder etter at du har fødd? Er det liksom bra for noe som helst? Også tenker jeg hvordan det påvirker andre som føler seg helt forferdelig 2 måneder etterpå som sliter med depresjon. Hun har trener tydeligvis... Hun trener 6 ganger i uken, det er jo ikke... Det er jo ikke sunt for noe som helst. Ja, nei, sånn er jo media. Det er jo sånn kroppsfokus at... Jeg tenker at det blir helt feil fokus. Du har fødd en unge og så skal du 2 måneder etterpå begynne å slanke deg og være tilbake til idealet.

Mia sin reaksjon på artikkelen jeg viste henne var at den var latterlig og urealistisk. Hun sier at hun kan le av det fordi hun vet at dette ikke er realistisk. Hun bekymrer seg for andre som kanskje ikke har det så bra med seg selv 2 måneder etter fødsel, og hvordan de kan bli påvirket av slike oppslag. Mia mener det blir helt feil fokus å begynne å slanke seg og være tilbake til idealet så kort tid etter fødsel. Hun sier ikke noe om at hun lar seg påvirke av slike artikler, men hun bekymrer seg for at *andre* kan la seg påvirke av det. Mia ser heller på dette som noe som kan skade andre som sliter i utgangspunktet. Hun mener at det bare er slik media er – de fokuserer mye på kropp. Et fokus som hun synes blir helt feil.

Jeg viser Ida artikkelen, og spør henne om hva hun synes om slike oppslag.

Ida: Det er skremmende fordi det gjør at alle sammen – alle andre nybakte mødre tenker: ”Skal det være slik? Er det der det som er normalt”, og selv om ikke alle

tenker det er det i underbevisstheten at man kanskje helst skulle vært der også, og hvis noen andre kan gjøre det kan jeg og det, og det er jo ikke noen ting bra, og det er ikke noe – det skal ikke være et slikt fokus, da. Det er veldig ille. Det er mange som føler det slik at man burde være tilbake i form veldig fort, men det er ikke realiteten for de aller fleste, og det er jo ikke egentlig det for noen på en måte at man er helt tilbake på så kort tid. Så det er ikke helt bra.

Jeg: Føler du på et press når du ser slike oppslag?

Ida: Ehm... Nei, ikke egentlig.

Ida synes slike oppslag setter et press på – *alle andre* - nybakte mødre om at de skal komme i form fort etter nedkomst. Hun sier i likhet med Mia at dette ikke er realistisk for de aller fleste og at det ikke burde være et slikt fokus på dette. Videre mener hun at selv om man kanskje ikke er bevisst at man lar seg påvirke så kan det allikevel ligge og lure i underbevisstheten at man selv også skulle kommet hurtig tilbake i form. Ida sier hun ikke kjenner på et press når hun ser slike oppslag. Dette har hun som nevnt tidligere begrunnet med at hun gikk kjapt tilbake selv, men at hun nok ville ha følt et stort press om hun ikke hadde gjort det. Hun er i likhet med Mia klar på at dette ikke er noe bra.

Jeg spør Hanne: Kunne du ha sett på denne artikkelen her, også fortelle meg hva du tenker om slike oppslag ?

Hanne: Jeg kan skjønne at hun forter seg å komme tilbake i form og sånn. Hun er jo en offentlig person, og folk har forventninger til henne og alle sammen er jo... eller alle... hele media er jo interessert i hvor fort de derre toppstjernene kommer seg i form, og de skal jo ut i jobb nesten med en gang, og det er jo for så vidt greit det. Det er jo veldig individuelt.

Hanne forstår at en offentlig person som Jessica Alba vil ønske å komme i form fort da det er forventet av de og de er i medias søkelys. Hun mener at media er spesielt opptatt av kjendisenes form etter fødsel – de er utsatt for et helt annet press, og Hanne mener at en del av forventningen er at de skal ut i jobb så raskt som mulig etter svangerskapets slutt. Hanne sier på sett og vis at dette er deres sak og ikke noe som angår henne på samme måte. Jeg spør Hanne om hun føler at dette påvirker henne?

Hanne: Nei. Fordi at det er to helt forskjellige liv vi har. Jeg er ikke en offentlig person. Folk har ikke samme type forventninger til meg som til henne. Misunner henne det ikke. Heldigvis så har hun masse penger til å få hjelp til å komme seg tilbake i form. Det er jo også en stor forskjell på meg og hun. At hun har alle midler rett innenfor rekkevidde – eksperthjelp av topptrenere og kostholdsveiledere, og ikke minst hun kan ordne seg tid til å gjøre det. Det står at hun trener 6 ganger i uken. Så bra for hun, men da har hun helt sikkert noen som passer på ungene òg mens hun trener. Så, nei, herregud hun lever et helt annet liv enn meg. Bra for hun at hun kommer seg tilbake i form så fort. Men jeg trengte ikke å trene 6 ganger i uken for å gjøre det. Hehehe.

Hanne snakker frem et avslappet forhold til medias fokus på kjendiser som er kjapt tilbake til idealkroppen etter fødsel. Hun sier hun ikke lar seg påvirke av dette fokuset, da hun ikke er en offentlig person og lever et helt annet liv. Det ligger ikke en forventning om at hun skal ha idealkroppen kjappest mulig etter nedkomst. Dessuten sier Hanne at det er en annen stor forskjell mellom henne og Jessica Alba – Alba har alle hjelpemidler, og ikke minst *tid* tilgjengelig, slik at hun kommer i form igjen. Det stod ingen personlige trenere, kostholdseksperter eller barnevakter klar for å få Hanne tilbake i form.

Jeg: Nei, det var jo ingen som stod klar til å ta bilde av deg.

Hanne: Nei, det kan ikke sammenlignes. Det synes jeg det er viktig å huske på. Kommer litt for lite frem i media det. Det er for mye hysteri rundt det. Nå jobber jeg jo innenfor media og da, men det er en grunn til at jeg aldri kunne ha tenkt meg å jobbe som journalist. Jeg vil ikke... Jeg ville aldri ha dekket sånne saker for det gir så veldig feilvrent bilde av alt. I hvert fall ikke en sånn sladrespalte-journalist. Så gudskjelov for at jeg slipper å holde på sånn som hun.

For Hanne er det urealistisk å begynne å sammenligne seg med slike kjendiser som er i media. Hun mener at slike oppslag gir et feilvrent bilde av postgravide, og dette er noe som gjør at hun aldri kunne ha jobbet som journalist og skrevet slike saker, da hun ville ha bidratt til denne urealistiske fremstillingen av virkeligheten. Hun er bare glad for at hun slipper unna alt presset som ligger på denne kjendisen.

Jeg viser artikkelen til Ingvild, og ber henne fortelle meg hva hun synes om slike oppslag.

Ingvild: Nei, det er jo litt sånn... Du føler jo at slike ting er uoppnåelig da. På en måte at i løpet av to uker var det ikke det? Mmm... Så, nei, to måneder. Da skal du leve ganske hardt da, men de på en måte lever jo for utseendet sitt, så det blir jo litt annet da tenker jeg. Ja, men det blir jo sånn du føler. Det er jo uansett når du ser på TV og internett og overalt, så er det jo så fokus på det med kropp. Så, ja, det er jo sikkert veldig lett å la seg på en måte henge seg på det der, men jeg tror at det å være fornøyd med seg selv det er jo det viktigste, og ikke at du må hele tiden leve opp til hva som er kroppsidealet, da.

Jeg: Så dette føler du er ganske urealistisk - noe bare kjendisene driver på med?

Ingvild: Nei, det er sikkert mange andre som gjør det og, ja. Folk blir jo bare mer og mer sykkelig opptatt av utseendet sitt, så det er nok ikke bare kjendisene som holder på med det, nei...men, ja, det får nå være deres greie tenker jeg.

Ingvild føler at det er uoppnåelig å få en slik veltrent kropp såpass kort tid etter fødsel. I likhet med Hanne mener hun at situasjonen er en litt annen enn hennes egen da disse kjendisene lever av utseendet sitt, men hun kjenner allikevel på at det er et fokus på kropp i media og at det er lett å la seg påvirke av dette. For Ingvild er det likevel viktigst at man er fornøyd med seg selv og ikke at man skal leve opp til et kroppsideal. Hun mener at utseendet blir stadig mer viktig for

folk, men at dette er noe andre driver med og som ikke hun forholder seg til i like stor grad.

Drøfting

Jeg synes det er interessant at informantene mine mener at slike oppslag setter et usunt press på *andre* mødre. De mener ikke at de selv lar seg påvirke i noen særlig grad av det idealet som snakkes frem i media - der man skal hurtigst mulig tilbake til sitt pregravide utgangspunkt. Mia mener dog at hun nok hadde følt på et press om hun ikke hadde gått så fort tilbake til sin pregravide vekt som hun gjorde. Informantene fremhever at dette er nokså urealistisk – det samsvarer ikke med virkeligheten til de aller fleste mødre. De mener at det blir helt feil å fokusere på kroppen når man akkurat har satt et barn til verden. Informantene sier på mange måter at de vet bedre enn å la seg påvirke av det forvrengte bildet som tegnes i media. Deres bekymring går ut til de andre mødrene som ikke klarer å distansere seg fra det. Til de som sammenligner seg selv med disse kjendisene, og ser at de ikke når opp til det idealet som tegnes, og som opplever en økt misnøye med egen kropp. Ingvild mener som sagt at det viktigste er å være fornøyd med seg selv slik man er, og ikke la seg diktere av det uoppnåelig og urealistisk kroppsidealet som man blir servert via media.

Informantene mine avviser de diskursene som de tilbys via dette oppslaget i en nettavis. Men lar de seg påvirke av den diskursive forståelsen om at en postgravid kropp skal tilbakeføres til sitt utgangspunkt? Som jeg har analysert frem i de tidligere kapitlene snakker de enten om at de har vært heldige som har gått tilbake til sin pregravide vekt eller at de ønsker å gå mer ned i vekt så de veier det de gjorde før graviditeten. Det ligger en implisitt forventning om at kroppen skal tilbakeføres til der den var. Ikke nødvendigvis til det kroppsidealet som regjerer i samfunnet, men til deres pregravide kropp.

Mitt teoretiske ståsted er som sagt sosialkonstruktivistisk – ens selv eksisterer ikke frakoblet fra omverden, men i relasjon med den. En er slik sett aldri fri fra påvirkning utenfra, og media er i så måte en bidragsyter her. Det er i de sosiale prosessene at man forhandler frem hva som er sant og ikke, og informantene mener at media sin fremstilling av den postgravide kroppen er lite realistisk – å tilbakeføre kroppen til dens pregravide utgangspunkt så kort tid etter fødsel er fjernt fra deres verden. Men å føre kroppen tilbake til den startvekten de hadde før graviditeten er noe som tas for gitt, men i motsetning til kjendisene behøver de ikke å få det til i ekspresstempo.

I artikkelen om Josefine Carlsson kan man se at hennes motreaksjon mot disse oppslagene om postgravide som er tilbake til sitt pregravide utgangspunkt hurtig

er at hun avviser det ved at hun isteden legger vekt på kroppens funksjonalitet – slik også en del av mine informanter har valgt å gjøre. Dette er en konkurrerende diskurs som verserer i media, og som også mine informanter ser ut til å benytte seg av.

Tilbake til utgangspunktet

Mitt utgangspunkt for å skrive denne oppgaven var å finne ut hvordan kvinnene – mine informanter – betrakter sin egen postgravide kropp. Problemstillingene som lå til grunn for min oppgave var: Hvilke diskurser tar informantene i bruk når de omtaler sin postgravide kropp? I hvilken grad er samfunnets forventninger slik de blant annet fremkommer i media med på å påvirke deres syn på egen kropp? Jeg tok i bruk diskursanalyse som analyseverktøy, da jeg ønsket å finne frem til de diskursene informantene anvendte når de snakket om egen kropp. Mitt teoretiske ståsted er sosialkonstruktivismen, der man stiller seg kritisk til kunnskap som anses som selvfølgelig. Jeg ønsket på bakgrunn av dette som sagt å finne frem til de diskursene som danner forståelsesrammen informantene benytter seg av når de snakker om egen kropp.

Avsluttende diskusjon

Det informantene snakket tydeligst frem når de omtalte egen kropp var at de tok det for gitt at de skulle tilbake til den vekten de hadde *før* de ble gravide. Informantene omtalte dette på litt ulike måter, alt ettersom de hadde gått ned de ekstra kiloene eller ikke. De som hadde gått ned uten at de hadde gått inn for det, men hvor det bare hadde skjedd naturlig, mente de hadde vært blant de *heldige*. De uttrykte stolthet over at kroppen hadde ordnet opp selv. Dette ser ut til å være et ideal; at kroppen henter seg inn av seg selv som en del av en naturlig prosess. Respondentene som ennå ikke var tilbake til startvekten mente at dette ikke stresset dem nevneverdig, men det kom allikevel frem at det var et mål for dem å redusere vekten slik at de veide det de gjorde før svangerskapet. Graviditeten var, slik Ravn (2004) skriver, kun en pause fra samfunnets kroppsideal og nå skal de postgravide igjen vurderes ut fra disse. Og en kropp med overflødig fett reflekterer, ifølge Bordo (1993), at man er udisiplinert og lat. Mine informanter snakker derimot ikke frem en tynn kropp som et ideal, men de ønsker seg tilbake til deres pregravide utgangspunkt. Samuelson (2001) mener dette kan sees på som et ønske om å fryse fast den ungdommelige pregravide kroppen.

Et ideal som gikk igjen hos informantene var som nevnt at kroppen skulle være stram og fast. De omtalte de delene som hadde mistet sin fasthet – slik som brystene – med misnøye. Den stramme kroppen betraktet de som mer estetisk enn en som var slapp. Enkelte av informantene nevnte BHer som en årsak til at de ikke reflekterte mye over brystenes endrede form da de var skjult for andres blikk. Det var bare når de tok av BHen at de igjen gransket sine egne pupper opp mot skjønnhetsidealet. Dette korresponderer godt med Beauvoir og hennes teori

om kvinnen som Den Andre – som objekt for ikke bare mannens, men også eget blikk.

Magen var et område som respondentene betraktet ulikt alt ettersom hvilke endringer den hadde gjennomgått. Her var Hanne misfornøyd med dens utseende – hun refererte til den som en ”bolledeig”. Den levde ikke opp til det flate, stramme idealet, og dens endrede form førte til frustrasjon hos Hanne. Hun ønsket at den kunne forsvinne. Mia hadde fått et mer avslappet forhold til magen etter svangerskapet enn hva hun hadde før. Dette kan forklares med at hun ikke opplevde at den endret seg nevneverdig. Miriam var mer fornøyd med magen nå enn hva hun var før graviditeten – hun var spesielt fornøyd når hun så seg i speilet om morgenen og den var helt flat. Bordo (1993) mener at magen er et område som både de overvektige og de med anoreksi er spesielt opptatt av. Det er dens utbulende og myke utseende som frembringer misnøye. Idealet er en mage som er stram og flat – som rett og slett er temmet og kontrollert. En mage som ikke når opp til dette idealet reflekterer i så måte tap av selvkontroll, og at man har gitt etter for konsumkulturens mange fristelser. Foucault (1999) mener som sagt at kroppen er en arena for samfunnets makt og kontroll. Man lærer hvordan kroppen ideelt sett skal være, og disiplinere seg selv for å oppnå dette uten en ytre tvang.

Informantene fremhevet allikevel at det viktigste ved deres postgravide kropp var at kroppen fungerte optimalt. Kroppen skulle ikke være til pynt, men den skulle være god å jobbe med. Den skulle være frisk, sunn og velfungerende slik at de fikk gjort det de skulle i det daglige. De poengterer at de er fornuftige nok til at de ikke lar seg påvirke av urealistiske skjønnhetsidealer. De tar avstand fra slike, og understreker som sagt heller viktigheten av at kroppen fungerer formålstjenlig. Men slik Featherstone (1991) skriver, er den indre kroppen (dens funksjonalitet) og den ytre kroppen (dens utseende) blitt forent i dagens konsumkultur. Arbeid på den indre kroppen betyr en forbedring av dens utseende. Disse går på sett og vis hånd i hånd; når man trener for å optimalisere kroppens funksjonalitet blir også dens utseende automatisk forbedret.

Flere av informantene sa seg mer fornøyd med sin postgravide kropp enn deres pregravide. De mente at de hadde fått et mye mer avslappet forhold til kroppen sin etter svangerskapet. Deres fokus har nå på mange måter skiftet i den forstand de har fått en ny status som mor, og denne nye rollen anses som viktigere enn å være opptatt av kroppens utseende.

Respondentene uttrykker videre at de vil tilbake til sin pregravide vekt, og trekker fram de delene ved kroppen som har blitt slappere og som de omtaler med en viss misnøye. Men disse endringene som har skjedd har hos noen av informantene ført til at de føler seg mer voksne og kvinnelige; de har fått en ny

kropp – en mammakropp. Flere av informantene er dessuten stolte over seg selv og kroppen sin, som har klart å sette et barn til verden.

Informantene tar i bruk flere motstridende diskurser. Enkelte er mer fornøyde med egen kropp etter graviditeten, da de anser deres nye rolle som mor som viktigere enn utseendet på kroppen, og noen snakker om mammakroppen som mer kvinnelig enn deres pregravide kropp. Hanne og Miriam snakker også om at de er stolte over det de har fått til ved å lage et barn, de er stolte over kroppen sin. Allikevel tar informantene det for gitt at kroppen skal tilbake til deres pregravide vekt, og de snakker med misnøye om de delene av kroppen som ikke er like faste lengre. De er stolte over deres nye mammakropp, men ønsker seg paradoksalt nok tilbake til deres pregravide utgangspunkt, eller de uttrykker lettelse over at kroppen deres ikke forandret seg så mye som de fryktet etter svangerskapet.

Noen av informantene betrakter mammakroppen som mer kvinnelig, og deres nye rolle som mor har ført til endret fokus. Hvordan kroppen ser ut eller oppfattes er ikke like viktig, og de vil ikke la seg diktere av noe kroppsideal. De ønsker å omfavne sin ”nye kropp”, men det er allikevel tydelig at de disiplinere kroppen i forhold til det idealet som står sterkest – den stramme, veltrente kroppen – selv om de snakker om kroppens funksjonalitet som det vesentligste. Dette er som sagt noe man kan si går hånd i hånd med dens utseende. De vil som sagt også tilbake til deres pregravide vekt, da dette ligger som en gitt forventning. Selv om de avviser de kroppsidealene som råder, er det allikevel nærmest utenkelig for dem å ikke skulle ta av den vekten de la på seg under svangerskapet. Som tidligere nevnt mener Knight (1991) at dannelsen av ens identitet er en stadig pågående kamp mot en opplevelse av splittelse og spenning. Informantene forholder seg til, slik jeg har vist, flere konkurrerende diskurser når de omtaler egen kropp, og det utfolder seg en kamp om hvilke av disse tilgjengelige diskursene de skal anse som den viktigste for deres syn på egen kropp.

Hva så med de diskursene informantene får servert via media, hvordan velger de å respondere på disse? Jeg viste som sagt respondentene mine en artikkel om en kjendis som hadde kommet i form kort tid etter fødsel. Dette var betegnende for medias fremstilling av hvordan en postgravid kropp ideelt sett skal være, der man spretter raskt tilbake til sitt pregravide utgangspunkt. Informantenes respons på dette var at det var et urealistisk bilde som ble tegnet i media, og de uttrykte bekymring for andre mødre som kunne la seg påvirke av denne virkelighetsfjerne fremstillingen. De mente selv at de ikke lot seg påvirke av dette, da de gjennomskuet det som lite realistisk.

Fremstillingen i media hvor kjendiser raskt er tilbake til en slank og stram idealkropp er fjernt fra det livet som informantene lever, for som de selv poengterte lever disse menneskene et helt annet liv. Kroppen deres er en del av jobben, og de må derfor disiplinere den ekstra hardt for å nå opp til skjønnhetsidealene igjen. Informantene slipper dette presset – og er glade for det, men som jeg har vist tidligere ligger det allikevel en gitt forventning om at de skal tilbake til deres pregravide vekt, og dette er den forståelsesrammen de tar i bruk når de betrakter og omtaler sin egen kropp.

Referanser

Litteratur

Anderson, Walter Truett (2000): *Det nye selvet*, Oslo: Aschehoug & Co.

Beauvoir, Simone (2000): *Det annet kjønn*, Oslo: Bokklubben dagens bøker.

Bjelland, Anne Karen og Lise Widding Isaksen (2002): *Moderlige og/eller moderne bryster? Noen refleksjoner rundt kosmetisk-kirurgiske brystforstørrelser*, i *Kvinneforskning* nr. 3, Oslo: GCS AS.

Bordo, Susan (1993): *Unbearable weight. Feminism, western culture and the body*, Berkeley, Calif: University of California Press.

Brewis, Joanna og John Sinclair (2000): Exploring embodiment: Women, biology and work, i John Hassar, Ruth Holliday og Hugh Wilmott (red) *Body and organization*, London: Sage Publications.

Csordas, Thomas J. (1994): *Embodiement and experience. The existential ground of culture and self*, Cambridge: Cambridge University Press.

Featherstone, Mike, Mike Hepworth og Bryan S Turner (1991): *The Body Social Process and Cultural Theory*, London: Sage Publications.

Foucault, Michel (1995): *Seksualitetens historie. 1: Viljen til viten*, Halden: Exil.

Foucault, Michel (1999): *Overvåkning og straff: Det moderne fengsels historie*, Oslo: Gyldendal.

Holter, Harriet, Beatrice Halsaa, Janneke Van Der Ros, Else Skjønberg og Bjarne Øvrelid (1996): *Hun og han – Kjønn i forskning og politikk*, Oslo: Pax Forlag AS.

Hellesnes, Jon (1999): *René Descartes*, Oslo: Gyldendal Norsk Forlag ASA.

Jørgensen, Marianne Winther og Phillips, Louise (1999): *Diskursanalyse som teori og metode*, Frederiksberg: Roskilde universitetsforlag.

Knights, David og Theodore Vurdubakis (1994): "Foucault power resistance and all that" i John M. Jermier, David Knights og Walter R. Nord *Resistance and Power in Organizations*, London: Routledge.

- Lintoft, Marte (2009): *Lukket, ren og pen. Forhold til kropp og kvinneidealer hos tre generasjoner greske kvinner*, Masteroppgave i tverrfaglige kulturstudier, NTNU, Trondheim.
- Martin, Emily (1989): *The Woman in the body: a cultural analysis of reproduction*, Milton Keynes Open University Press.
- Merleau-Ponty, Maurice (1962): *Phenomenology of perception*, London: Routledge.
- Moi, Toril (1998): *Hva er en kvinne - Kjønn og kropp i feministisk teori*, Oslo: Gyldendal.
- Mortensen, Ellen, Cathrine Egeland, Randi Gressgård, Cathrine Holst, Kari Jegerstedt, Sissel Rosland og Kristin Sampson (2008): *Kjønnteori*, Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Pålsson, Gisli og Philippe Descola (1996): *Nature and Society: Anthropological Perspectives*, London: Routledge.
- Ravn, Malin Noem (2004): *En kropp: To liv. Svangerskapet, fosteret og den gravide kroppen – en antropologisk analyse*, Dr. polit. –avhandling, NTNU, Trondheim.
- Samuelsen, Ida L. (2001): *Problemet er at du er kvinne*, i *Kvinneforskning* nr. 4, Oslo: GCS AS.
- Schaanning, Espen (2000): *Modernitetens oppløsning, sentrale skikkelser i etterkrigstidens idèhistorie*, Oslo: Spartacus Forlag AS.
- Shilling, Chris (2012): *The body & social theory*, Third Edition, London: SAGE Publications.
- Søndergaard, Dorte Marie (1996): *Tegnet på kroppen: køn: koder og konstruksjoner blandt unge voksne i Akademia*, København: Museum Tusulanums Forlag.
- Thagaard, Tove (2003): *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder*, Bergen: Fagbokforlaget.
- Tjora, Aksel (2012): *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*, Oslo: Gyldendal Akademisk.

Internett

Bjørnstad, Malini Gaare (2015): *Hun ser fantastisk ut bare fire måneder etter fødselen*. Tilgjengelig fra: <http://www.seher.no/kjendis/hun-ser-fantastisk-ut-bare-fire-m-neder-etter-f-dselen-81127> (Hentet 09.03.16)

Burøe, Marna Haugen (2014): *Her kommer magebildet*. Tilgjengelig fra http://komikerfrue.blogg.no/1414447822_her_kommer_magebildet.html (Hentet 09.03.16)

Ekker, Bjørn og Marianne T. Kristiansen (2015): *Katrine Moholt fikk drømmekroppen etter fødselen*. Tilgjengelig fra: <http://www.seher.no/kjendis/katrine-moholt-fikk-dr-mmekroppen-etter-f-dselen-76467> (Hentet 09.03.16)

Knudsen, Mina og Linn-Christin Marthinussen (2013): *Mange sa at kroppen ikke ville bli den samme. Jeg ville vise at det ikke er helt slik*. Tilgjengelig fra: http://www.kjendis.no/2013/12/02/kjendis/fotballfrue/blogg/caroline_berg_eriksen/good_morning_america/30629295/ (Hentet 09.03.16)

Langset, Kristine Grue (2015): *"Alle" liker Josefines mage*. Tilgjengelig fra: http://www.aftenposten.no/familieogoppvekst/Alle-liket-Josefines-mage-539447_1.snd (Hentet 09.03.16)

Næss, Trine Melheim (2015): *Anne Grete bruker maraton til å få tilbake kroppen*. Tilgjengelig fra: <http://www.adressa.no/sport/sprek/article10888648.ece> (Hentet 09.03.16)

Rosenberg, Ina Stavrum (2008): *Slik ble hun tynn igjen*. Tilgjengelig fra: <http://www.nettavisen.no/nyheter/slik-ble-hun-tynn-igjen/2150284.html> (Hentet 29.04.13)

Treborg, Ingrid Marie (2013): *Slik ser "Fotballfrue" ut fire dager etter fødselen*. Tilgjengelig fra: <http://www.tv2.no/a/4165291> (Hentet 09.03.16)

Vedlegg

1: Intervjuguiden

Innledende spørsmål

- 1 Hvor gammel er du?
- 2 Hvor gammelt er ditt barn?
- 3 Hva er din sivilstatus?
- 4 Hvilken utdanning har du?
- 5 Hva er ditt yrke?

Hovedspørsmål

- 1 Kan du beskrive en kropp som du anser som et forbilde for deg?
- 2 Har du gjort endringer i klesveien etter graviditeten?
- 3 Trente du før svangerskapet? Trener du nå?
- 4 Kan du beskrive kroppen din sånn som du så den før du ble gravid?
- 5 Hvilke forandringer har skjedd med kroppen din etter graviditeten?
- 6 Sammenligner du kroppen din nå med kroppen din før du ble gravid?
- 7 Hvilke forventninger opplever du andre stiller til kroppen din?
- 8 Hva tenker du om din egen kropp når du står foran speilet?
- 9 Føler du at de kroppslige endringene har påvirket synet ditt på deg selv? Hvordan?
- 10 Hvor ofte reflekterer du over dine kroppslige endringer?
- 11 Kan du beskrive en kropp du anser som kvinnelig?
- 12 Hva er dine tanker rundt kosmetiske operasjoner?

Fremvisning av artikkel om Jessica Alba
-Hva tenker du om slike oppslag?

Avsluttende spørsmål

Har du noe mer å tilføye? Har du noen spørsmål? Var det noe du opplevde som uklart?

2: Artikkel

Slik ble hun tynn igjen

Jessica Alba er tilbake i toppform, kun to måneder etter at hun fødte. Se hvordan her.

Publisert: **for 8 år siden**

Sist oppdatert: **for 8 år siden**

Ina Rosenberg Stavrum

([SIDE2](#)): 27-åringen ble mor til lille Honor Marie 7. juni.

Gikk ned 4 størrelser Men i helgen viste hun at hun ikke akkurat har ligget på latsiden etter fødselen. Iført en nydelig rosa silkekjole kunne hun stolt vise sin veltrente kropp på prisutdelingen ALMA.

- Hun gikk fra størrelse 42 til størrelse 38 ganske raskt, sier treneren Ramona Broganza til [People](#).

Hun avslører at skuespilleren er tilbake i rutine og trener seks ganger i uken.

- Babyen kommer alltid først, men Jessica har definitivt satt sine mål.

Trening og diett For å stramme opp kroppen har hun tredemølle og eliptisk maskin hjemme, der hun trener utholdenhet, styrke og kondis.

I tillegg har hun gått på Brogonzas diettplan, med lite fett og få karbohydrater.

- Hun har gjort enorm framgang, og elsker å trene med en venninne.

Modellen Jamie King er blant Albas treningsvenninner.

Den nybakte moren legger ikke skjul på at hun ønsker å holde seg i form. - Jeg følte meg aldri mindre sexy under graviditeten...men jeg ville kvitte meg med all vekten, har hun sagt i et intervju